

Taxa postala
plátó in num.
No. 224118 929.

és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
Havonta 110, negyedére 320, fél-
ve 600, egészve 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedére 9,
félve 18, egészve 36 dollár. Hír-
désdíj díjazás szerint. Az „UJ
KELET” a transilvaniai és bana-
tidság egyetlen politikai napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
korra megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ROMANIA

1 LEU-POSTA ESIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmintelen
leveleket nem
fogadunk el.

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. BARTON
ERNŐ. Felelős szerkesztő: JAMBOR
FERENC. Bucuresti szerkesztő: HALL-
ASZEGI ERNŐ, Strada Cobălcescu 22.

Kedd, 1937. november 9.

5698. EV. XX. ÉVF.
Kiszlev 5. 254. SZAM.

A magyar és a zsidó diaszpóra

Vasárnap kora délután Darányi Kálmán, Magyarország miniszterelnöke, a rádió mikrofonja elé állott és hosszú üzenetet küldött a diaszpórában élő magyarokhoz. Amerikában, Angliában, Franciaországban, Ausztráliában, Afrikában és a Távol-Keleten hallgatták a szétszórtatásban élő magyarok a magyar miniszterelnöknek rádiószózatát, amelynek megtartását hosszú hetekkel ezelőtt beharangozta már a budapesti rádió.

Bennünket a magyar miniszterelnök rádiószózata két szempontból is érdekelt. Elsősorban azért, mert a zsidóság par excellence diaszpórában élő nép. Immár két évezrede ez a szétszórtatásnak kenyerét és természetesen érdeklődéssel fordul minden „zsidó sorstár” jutott nép életmegnyilvánulása felé. Hiszen bizonyos szempontból a messiás országokba vetődött százezres magyar tömegek éppen olyan galutji életet élnek, akárcsak a zsidók.

De van egy másik szempont is, amely miatt igen figyelemreméltó számunkra Darányi miniszterelnöknek a külföldi magyarokhoz szóló üzenete. A miniszterelnök ugyanis arról beszélt, hogy hány magyar katona, tudós, művész, tanár és mérnök szerzett dicsőséget és hírt a magyar népek távoli és idegen országokban. Mondani valóinak bizonyítására kilenc nevet sorolt fel a rádió mikrofonja előtt, kilenc olyan nevet, akik magyar földön, magyar iskolából kerültek külföldre és ott tudományos, művészeti és technikai teljesítményeikkel a legnagyobbak közé emelkedtek. A miniszterelnök által felsorolt kilenc férfit közül pedig négy zsidó származású. Stein Aul'éra, a világhírű földrajzkutatóra, az angol tudományos társaságok díszére, László Fülöpére, az angol állampolgárrá vált kiváló portréfestőre, Bárány No'bertre, a Nobel-díjas fülgógyászra, az upsalai egyetem tanára és Galamb mérnökre, Ford gongenai-
lis konstruktőrére hivatkozott Darányi miniszterelnök, mint a magyar géniusz külföldi reprezentánsaira, abban az időben, amikor a felsorolt „magyar” géniuszok faj- és felekezeti testvérei előtt a magyar egyetemek numefusz klauzuszai való hivatkozással becsapják a kapukat és a tanulás és a kutatás lázától megszálított fiatal magyarországi zsidó generációt külföldre, vagy a kétségbeesésbe kergetik. Am a miniszterelnök, ha akarta volna, még folytathatta volna is a diaszpórában élő magyar tudósok és közöttük elsősorban magyar zsidó tudósok felsorakoztatását, akiknek jórésze éppen azért került külföldre, mert a hivatalos magyar tudományos világ bezárta előttük az érvényesülésnek a lehetőségét. Beszélhetett volna héthársi Neumann Hen'ikről, a bécsi egyetem nyilvános egyetemi rendes tanáráról, a királyok és hercegek filozófusáról, dr Péterfi Tiborról, a kolozsvári egyetem szövegtani professzoráról, akinek jászista volta miatt elvették pesti katedráját, Verzár Frigyes doktorról, a debreceni egyetem biológia professzoráról, aki a sorozatos mellőzések és kellemtelenségek miatt a bázei egyetem felejtelő katedráját fogadta el, az Ameris'tamban tanító Freud Jánosról, a Bernben működő Riesz Gyuláról, a pesti egyetemi hallgató korában kiülőzött dr Bródy Károlyról, aki ma Franciaország egyik legnevesebb elméleti tudóscsillaga, a Bécsben kémiai előadó Pollák Jakabról, Polányi Menyhértől, aki Manchesterben a fizika-kémia professzora, az amerikai professzor Szilárd Leóról; Einstein munkatársáról; Tanczos Kornélról, Goldziher Károlyról, a stockholmi egyetem matematikai professzoráról, hogy csak a legnagyobb magyar zsidó tudósokról tegyünk említést.

De felsorolhatta volna Darányi miniszterelnök azokat a magyar zsidókat is, akik Amerikában, Angliában és Franciaországban a film világában népszerűsítették a magyar nevet. Czukor Adolfot, William Foxot, Korða Sándort, Farkas Miklóst és a rendezők, producerek és színészek egész légóját, akiknek működése révén ismerik és értékelik milliók tömegek Magyarországot.

Ilyen felsorolás után pedig meg kellene csinálnj Magyarországon az illetékeseknek a mérleget, vajjon numerusz klauzusz és egyéb intézményes antiszemita rendszabályt érdemel-e Magyarországtól a magyar zsidóság?

Mára várják a döntést a belpolitikában

Tulcea megye prefektusa véresre verette a megye kormánypartí parlementerjeit

Bucuresti, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikában az utóbbi napok nem hoztak egyetlen olyan új eseményt sem, amely alkalmas lett volna arra, hogy megvilágítsa a kormányutódlás megoldásának minkéntjét. Az uralkodó hétfőn délben résztvett a Vitéz Mihály-rend lovagjainak díszbédjén, utána ismét elutazott a fővárosból. Ezuttal egyik erdélyi megyében fog vadászszünetvédelvények hódolni az uralkodó. Vannak olyanok, akik az uralkodónak a fővárosból való távoztatásában politikai értelmet vélnek látni. A helyzet ugyanis az, hogy november 14-én, vagy addig legkésőbb a Tatarescu-kormány be fogja nyújtani lemondását. Az uralkodó a tervek szerint csak 13-ika körül térne vissza a fővárosba. A kormányutódlás előkészítése addig aligha történhetik meg és így nem lehet számítani a krízis gyors megoldására, vagy peug a lemondás után Tatarescu hosszabb lejárattal megbízást fog kapni az ügyek továbbvitelére.

Az Adeverul szerint a mai nap folyamán tisztázódnj fog a politikai helyzet. A liberálisok ismételten kijelentették, hogy benyújtják lemondásukat. Az utódlásra a nemzeti parasztpártnak vannak a legnagyobb esélyei. Tatarescu és társai azonban nem állítják teljes határozottsággal, hogy a lemondás nyomán ellenzékbe is fognak kerülni. A jólinformált liberális politikusok mindenesetre tudnivaló, hogy amennyiben a nemzeti parasztpárt kormányutódlására kerülne sor, úgy egy másik politikai csoporttal fog együttműködni. A

párt összes vezetői ma délelőtt megbeszélésre ülnek össze a fővárosban. Másrésztől Tatarescu miniszterelnök lakásán Inculcet-
cel és Pop Valler miniszterekkel folytatott intim tanácskozást.

A liberális párt tulceamegyei tagozatának vezetőség-választása alkalmával, — amely vasárnap délután ment végbe — véres összeütközésre került sor a tagozat két elnökaspiránsának hívei között és a választás pártatlan politikai botrányba fulladt. Serban képviselő, a tagozat eddigi elnöke, a tagozatban felmerült ellentétek folytán, lemondott tisztségéről. Az elnökségre Tigau vármegyei perfektus pályázott különösképpen. A tagozat megyei tanácsa összeült és hogy a két rivális közötti differenciákat áthidalja, Tatarescu miniszterelnököt választotta meg a tagozat elnökévé. Tigau prefektus híveivel egy másik teremben gyült össze, ahol egy Economu nevű alelnököt kiáltottak ki elnöké. A két egyidőben tartott gyűlés résztvevői különös véletlen folytán összetalálkoztak a város főuccáján. Összeütközésre került, sor, amelyben Tigau prefektus emberei bizonyultak rátermettebbeknek. Serban képviselő súlyosabban, Zaharia és Gabrov szenátorok könnyebben megsérültek. Draghici képviselő olyan erőteljes ütést kapott egyik szemére, hogy minden valószínűség szerint meg fog vakulni. A bántalmazottak egyidejűleg Dimu Bratianu pártelnöknél és Tatarescu miniszterelnöknél tiltakoztak a brutalitások miatt, sőt az uralkodónál is panaszt emeltek az erőszakos prefektus ellen.

A japánok elfoglalták Sanszi tartomány fővárosát

A japánok újra megkísérik az előnyomulást Sanghajnál

Shanghai, november 8. (Radó.) A japán csapatok ma délelőtt elfoglalták Taiyuanput, Sanszi tartomány fővárosát. A Havas szerint a városban a ha-c tovább folyik az északi negyedekben és dényugat-ra a várostól.

A Reuter shanghai jelentés szerint ma délelőtt a japánok fogója eljutott arra a pontba, ahol megkísérelheti megtöni a kínaiak bátor ellenállását. A japánok rendszeresen nyomulnak előre észak és dél felől s megközelítették a Szuceu-folyót. A japánok előőrsei állítólag elvágják a Shanghai-Hangcseu vasutvonalat, Szungkiangtól nyugatra. A kínai lapok szerint Japánból több százéto érkezett annak megállapítására, milyen esz-

közöket kell használniok a kínaiak által a Yangcse-Huangpu vonalon emelt torlasz lebontolására.

Ujabb jelentés szerint a japán csapatok folytatják Shanghai felé való előnyomulásukat. A kínaiak azonban mindená-on visszakarják szoritani az ellenséget. Elismeri, hogy a helyzet súlyos. Shanghai és Nanking között a közlekedés rendkívül kockázatos.

Tiencsini japán forrásból jelentik, hogy október 22. óta a japánok Észak-Kínában 4667 embert vesztek. Shanghaiján veszteségeik 5173 embert tettek ki. Egyidejűleg a kínaiak Északon 44.270, illetve Shanghaiján 61.700 embert vesztek.

Volt azután Darányi miniszterelnök rádióbeszédének egy olyan passzusa, amelyet nem keserű rezignációval, hanem jóleső melege-
désel hallgattunk végig. A miniszterelnök beszédét Mac Giugan tofontói érsek szavainak idézésével fejezte be. A tofontói érsek, amikor megjárta Magyarországot, Kanadába visszatérve összegyűjtötte a kanadai magyarokat és így beszélt hozzájuk: „Ópízzétek meg magatokban a régi haza képét, mert csak akkor lehettek jó amerikaiak, ha nem feledkeztek meg arról”.

— Hiszem és erős meggyőződéseim — mondta Darányi miniszterelnök — hogy a távolba szakadt magyarság, úgy amint a múlt-

ban, a jövőben is hű polgára lesz új hazájának, de megőzi a réginek a képét is, mert valójában ezzel becsüli meg legjobban azokat az áldásokat, amelyekben az új földön részesül.

A magyar miniszterelnöknek ez a költőien szép mondata évtizedek óta kifejecesedett kvintesszenciája a cionista mozgalomnak: hű polgára lenni a hazának és becsülethől megőrizni tisztán a régi haza képét is. Hasonló sors mondatja a magyar miniszterelnökkel a hasonló mondatot. Emelkedetten szép dolog volna, ha a magyar miniszterelnök a külföldi magyarokra való megállapítását alkalmazná a magyarországi zsidókra is.

VILÁG TÖKRÉ

Az arany

Londoni távirat arról számol be, hogy a londoni tőzsdén egy idő óta nagy érdeklődés mutatkozik az arany iránt. A nemzetközi értékesítésben valóssággal azt a benyomást kelti ez az érdeklődés, mintha az államok visszatérnének az arany alapra.

Nem kisebb érdeklődést mutatnak a nem-es sárgearc iránt az amerikaiak is. Az amerikai arany behozatal valósságos szivattyuhoz hasonlít, amely az aranyat a világ összes piacairól de különösképpen Európából odavonza, nemcsak amerikai pénz és árutartozások fizetése, hanem a spekuláció céljaira is. Az egyes közgazdászok által képviselt elmélet, hogy az aranyat detronizálni fogják az egész világon uralkodó pénzürték szabályozó szerepéből, ma már teljesen szentefdszlott. Ez az elmélet a teoretikusok között sokáig tartotta magát és úgy látszott, hogy gyakorlati megerősítést nyer. 1931 szeptemberében, midőn Anglia letért az arany alapról és az angol Nemzeti Bank papir etalonjával helyettesítette.

Mindaz, ami azóta történt, nemcsak hogy nem gyöngítette, hanem ellenkezőleg megerősítette az arany helyzetét. A dollár, valamint az arany blokkhoz tartozó pénznemek devalorizálása csak azt bizonyította, hogy a kormányok megzavarják a nemzetgazdaság életét és összekuszálják a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat azáltal, hogy papir pénzzel próbálják pótolni az aranyat. Az arany helyzete csak nyert ezekből a kísérletekből. A nemzetközi kereskedelmi kamara arra a megállapításra jutott, hogy „illuzórikus dolog gazdasági újjáépítésre gondolni a pénz állandóság, a valutastabilitás problémájának megoldása előtt”.

A valutastabilitásról pedig nem lehet szó mindaddig, ameddig a pénz a különböző kormányok kreációja marad és értékét a nyomtatott bankjegymennyiség, valamint a külföldi fizetések mérlege határozza meg. Az aranyon meg van az a tulajdonsága, hogy kivonja a valutát a kormányok befolyás alól és kötelezi a gazdasági világot, hogy nemzetközi kapcsolataiban bizonyos szabályokat tartson be, amelyekből ki van zárva a kormányok beavatkozása.

Az utóbbi két-három esztendő folyamán észlelt gazdasági javulás nem egy államban vetette fel a kérdést, vajjon nem-e volna helyes az aranyat rehabilitálni, ismét a bankjegykibocsátás alapjává tenni és a nemzetközi árucserében felmerülő defici-
citek fedezésére felhasználni. Ez ugyanis magával hozná a különböző megszorító intézkedések felfüggesztését, a mai szigorú ellenőrzés mellőzését és a külkereskedelemben, deviza- és valutaforgalomban a szabadság helyreállítását, ami kétségtelenül hatalmas előnyöket jelentene és friss vért fecskendezne a nemzeti és nemzetközi gazdasági élet vérkeringésébe. Attól tartanak azonban bizonyos körök, hogy ez a rendszer egyes államokat előnybe helyezne másokkal szemben. Mindegyik attól tart, hogy kárát vallja ennek a játéknak és ezért valamilyen megmaradnak az áru és pénzcsere többé-kevésbé szigorú ellenőrzése mellett.

A kérdés: vajjon ez az aggodalom indokolt-e? Elveszett-e csakugyan ez az ország, amely megengedi magának a luxust hogy mai helyzetében felfüggeszse a külfölddel való áru- és pénzcserével kapcsolatosan bevezetett összes megszorításokat? A válasz a kérdésre csak tagadó lehet. Nem látszik ugyanis valószínűnek, hogy egy ország öngyilkosságot kövessen el, ha a mai nemzetközi körülmények között szabadon engedné a kereskedelmi és árucserét. Sőt mi több, valószínűnek látszik,

rek

228506

7.

nként meg
aja ...

ROLEGGER
ETI A KORPAZAST
A HAJBÜLLÉST

hirt, hogy a japán kor-
amelyek mellett hajlandó
az ellenségeskedéseket Ki-
cellár kezeiben vannak.
án csapatok szálltak pa-
hajnál

ismeri el
yt

elismerése ellen

AR GUMMIT
legfinomabb, feltétlenül
BRILLIANT

neros
immi

és Luxus-Silken-finst
ségekbl.

nyv és Lapkado R. T.
trada Baron L. Pop 10.
szám: 18-60.

hogy az ország, amelynek bátorsága volna ezeken az előfeltételeken és meggonolásokon teltetnie magát, jelentős hasznot tudna realizálni. Mindenesetre ez az átmenet nem történetik egyik napról a másikra és nem is minden körülmények között. A szigorú megszorítások rendszerétől a szabadság által nyújtott előnyökhöz vezető ut néhány előzetes feltétel teljesítését kívánja meg. Ezek a feltételek részint politikai, részint pénzügyi természetűek.

Igy például a kereskedelmi, gazdasági szabadság első előfeltétele a politikai rendszer szabadsága. Mindenek előtt is tehát a politikában kell olyan reformokat kezdeményezni, amelyek bizalmat inspirálnak egy bel-, mint külföldön. A diktatórikus kormányzati rendszer, a vélemény-nyilvánítás szabadságának elfojtása a közvélemény hangulatának mesterseges irányítása nem olyan elemek, amelyek a gazdasági élet zavartalan fejlődésére jövőre tudnának kihatni. Az a bizalom, melyet a bel- és külföld egy ország vezetése iránt megnyilvánít, maga is egy hallatlan közkinés. Ez a bizalom egymagában elegendő ugyanis a kezdeményező kedv és lendület, az investíciós készség olyan természetű felfokozásához, melyek egymagukban biztosítani tudják a prosperitást. Természetesen figyelembe véve azokat a pénzügyi meggonolásokat is, amelyek a normális gazdasági élet előfeltételeit képezik. A költségtérítést tehát normálisan kell összeállítani és szigorúan kiegyensúlyozni, hogy minden jövőbeni infláció, vagy túlzott adózás aggodalmát kiküszöböljék. A gazdasági jellegű közszolgálatoknak, mint a vasut, posta, táviró, telefon, kikötők, hajózás, légügyi közlekedés, stb. kronométeri pontosságával kell működniük a keletesség, korrupció, hanyagság, stb. látzata nélkül is. A gazdasági és pénzügyi stabilitáshoz hozzá tartozik továbbá egy megfelelően felkészült és jól fizetett személyzet által képviselt igazságszolgáltatás.

Az igazságszolgáltatásba vetett bizalom és az anyagi konfliktusok rendezésének gyorsabb tempója hozzá tartozik ahhoz a stabilitáshoz, amely a kezdeményezést és investíciós kedvet fokozza. Kiegészül mindez egy korrekt és mindig hivatása magasztán álló, a köz érdekeit szolgáló közigazgatással.

Lehetséges, hogy ezek a feltételek vajmi nehezen teljesíthetők. Ahhoz azonban az áru- és pénzcseré ellenőrzése szükséges, nem annyira gazdasági okokból, hanem az államszervezet vérszegénysége miatt.

A Societatea Telefoane Cluj új Telefonkönyvet készít elő

A clujai telefonszolgálat f. év december hó utolsó napjaiban az előfizetők részére kiad egy új telefonkönyvet. A társaság tudomására hozza mindazoknak, akik telefonszámukat felszereltek, ha f. év december elsejéig befizetik a felszerelési díjakat, megjelennek az új telefonkönyvben. Azok az előfizetők, akik változtatni akarnak a könyvben, forduljanak a helybeli telefonhivatalhoz.

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter kijelentette az alsóházban:

Az új bevándorlási rendelet csupán átmeneti intézkedés

Nagy Palesztina-vita az angol alsóházban

London, november 8. Az angol alsóház legutóbbi ülésén Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány teljes erővel folytatni fogja az erőlyes eljárást a rend és nyugalom helyreállítására Palesztinában. Nem fogja megváltoztatni magatartását a legfelsőbb arab tanácssal szemben, amely erkölcsileg felelős a zavargásokért.

Gallacher kommunista képviselő interpellációt intézett a gyarmatügyi miniszterhez, amelyben magyarázatot kért arról, hogy miért tartóztatták le és száműzték Palesztinából a legfelsőbb arab tanács tagjait és megkérdezte a minisztert, hogy vannak-e bizonyítékai a kormánynak arra nézve, hogy az arab tanács tagjai ténylegesen felelősek a terroristák által elkövetett gyilkosságokért?

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy a főmunkások az arab tanács többi tagjai ellen indított akció közvetlen következménye volt azoknak a gyilkosságoknak és terrorcselekményeknek, amelyek különösen szeptember havában fajultak el és Andrews kerületi kormányzó és McEwen rendőr meggyilkolásához vezettek. A kormány véleménye szerint a legfelsőbb arab tanács tevékenysége akadályozta a béke és rend helyreállítását Palesztinában és felelős volt az országban történt gaztettektől.

Az elnéző politika hibáinak beismerése

Gallacher: A kormány nem fogja megváltoztatni magatartását a legfelsőbb arab tanácssal szemben?

Ormsby Gore: Nem! A kormány az elmúlt esztendő folyamán rendkívüli elnézést tanúsított a Palesztinában elkövetett sorozatos gyilkosságokkal és gaztettekkel és lázongásokkal szemben. A tények világosságában arra a konklúzióra jutott a kormány, hogy a terroristákkal szembeni elnéző magatartást azok a kormánygyengesége jelének tekintik. Ezért helyre kell állítani a rend és a nyugalom uralmát Palesztinában és biztosítani a mérsékelt arabok és zsidók életét.

A bevándorlás kérése

G. Mander képviselő: A királyi bizottság a felosztási terv meghiusulása esetére alternatívaként azt javasolta, hogy a legközelebbi öt esztendőben politikai maximumként évi 12 ezer emberre korlátozzák a bevándorlást. Kérem a kormányt, mi-ért alkalmazta akkor ezt a politikai maximumot a bevándorlásnak még most, a felosztási terv mellett és miért tért el ily módon a királyi bizottság javaslataitól?

Ormsby Gore: Helytelen azt állítani, hogy a kormány elfogadta a királyi bizottság javaslatát a bevándorlásnak öt évre szóló politikai maximuma tekintetében. A királyi bizottság szóbanforgó ajánlása szem előtt tartja a jelenlegi mandátumnak bizonytalan ideig való fennmaradását. Az átmeneti időszakban — nevezetesen a királyi bizottság jelentésének közzétételé és a felosztási terv végleges keresztülvitele, illetőleg a mandátum egyidejű megszűnése között — alkalmazandó bevándorlási rendszerre nem tesz javaslatokat a királyi bizottság. Miután augusztus havában esedékes volt újabb bevándorlási kvótának a megállapítása és haladéktalanul határozni kellett, a kormány jogosítottnak érezte magát arra, hogy tisztán átmeneti intézkedésként az összes bevándorlási kategóriák számát az 1937. augusztusától 1938. márciusáig terjedő időszakra 8000-ben állapítsa meg. Ami az ezen periódus lejártá után következő eljárást illeti, hivatkozom Eden külügyminiszternek a Népszövetség tanácsa legutóbbi ülésén tett nyilatkozatára, amelyben a következőket mondotta: „Az állandó mandátumbizottság különös figyelmet fordított a kormány azon intézkedésére, amelylyel a zsidó bevándorlást 8000 emberre

korlátozta a következő nyolc hónapra. Ez tisztán átmeneti intézkedés, amely időleges és rendkívüli viszonyok számbavételével történt. Hogy ezen nyolc hónapos periódus után mi fog történni, ez szükségszerűen attól függ, hogy időközben milyen haladás fog történni a felosztási terv ügyében. Ha addig olyan stádiumba jut, hogy elfogadása valószínűvé válik, úgy az egész bevándorlási kérdés, magától értetődően új alapra helyeződik.”

Új bevándorlási rendelet

Mander képviselő: Igaz-e, hogy az utóbbi napokban bizonyos rendeleteket becsatoltak ki, amelyek megváltoztatják az edigi bevándorlási rendszert?

Ormsby Gore: Igen. Becsátottak egy rendeletet, amely kiegészíti azt a határozatot, amit júliusban közölttem.

Mander: Azt jelenti ez, hogy a rendelet időleges és átmeneti jellegű csupán?

Ormsby Gore: Természetesen.

Kirkwood képviselő: Igaz-e, hogy ha egy zsidó orvos Palesztinába akar menni, ezer fontot kell letétbe helyeznie?

Ormsby Gore: Nem. Erre vonatkozólag a gazdasági befogadóképesség régi elve marad érvényben. Ezer fonttal bárki bevándorolhat Palesztinába. Hogy egy orvos Palesztinába vándorolhat-e, az attól

függ, hogy milyen bevándorlási kategóriához tartozik.

Kirkwood: A belügyminisztériumban mondták nekem, hogy ha barátom, aki orvos, Palesztinába akar bevándorolni, számolnia kell azzal, hogy ezer fontot kell letétbe helyeznie. Ennek az embernek nincs hazája. Nem térhet vissza szülőhazájába, mert zsidó.

Ormsby Gore: Azóta, hogy üldözöttesek hulláma vonul át Közép-Európán és Lengyelországon, sok zsidó orvos jött Palesztinába, ahol megvetették a lábukat. Ha jönnek még orvosok, csak az ott élőknek a gazdasági pozícióját veszélyeztetnék.

Wedgwood ezredes: Tudja a miniszter ur, hogy a gazdasági befogadóképesség elvétől való eltérést és ezen elvnek közigazgatási intézkedéssel történt helyettesítését a palesztinai zsidók és azon angol körök, amelyek a mandátum fenntartásának a hívei, a mandátum tudatos megszegésének tekintik?

Ormsby Gore: Kijelentettem már, hogy nincs szó a mandátum hatodik szakaszának megszegéséről. Jól tudom, hogy a zsidók a gazdasági befogadóképesség elvének teljes helyreállítását kívánják. De már közöltem az alsóházzal, hogy a hathónapos átmeneti időszakban önként állapítják meg a hatóságok a bevándorlók számát.

SELECT MOZGO

SZERDÁN PREMIER!

Nyilvánosság kizárva

mindenkit érdeklő film a mai fiatalság életéből. Főszerepekben:

Péter Petersen (40 ÉVES ASSZONY sztárja) Olga Tchechowa, Ivan Petrovich

MA UTOLJÁRA A franciák szolárástában izgalmas képmű

Bezárták a lembergi egyetemet

Kulcinszki rektor folytatja a harcot a gettópadok és az antiszemita rendbontók ellen

Varsó, nov. 8. A varsói és lembergi főiskolákon véres antiszemita kilengések voltak, amikor az antiszemita diákok kényszerítik akarták a zsidó hallgatókat, hogy gettópadokba üljenek. Lembergben a szélsőjobboldali diákok kordont vontak az egyetem bejáratai előtt és megakadályozták a zsidó diákokat, hogy belépjenek az épületbe. Azokat a zsidó diákokat, akik ennek ellenére is megpróbáltak bejutni az előadóterembe, véresre verték. Letartóztattak több antiszemita diákokat, akik megtagadták a rektorok azon utasítását, hogy tegyék szabaddá a bejáratokat. A varsói egyetemet az antiszemita kilengések miatt bizonytalan időre bezárták. Itt is erőszakkal akarták kényszeríteni a zsidó diákokat, hogy a gettópadokba üljenek.

A lembergi egyetem tanácsa nem fogadta el Kulcinszki professzor lemondását a rektori méltóságról. Mint ismeretes, a rektor éles formában kelt fel a gettópadok bevezetésé és az antiszemita kilengések ellen, majd amikor úgy látta, hogy egyes kollégái nem követik őt az antiszemita diákterror elleni erőlyes fellépésben, benyújtotta lemondását. Bartel professzor, volt lengyel miniszterelnök levelet intézett Kulcinszki rektorhoz, amelyben gratulációját fejezi ki bátor magatartásához és a lengyel kultúra nevében a gettópadok megszüntetését követeli.

Miután az egyetemi szenátus egyöntetűen magáévá tette a rektor magatartását a gettópadok bevezetésé kérdésében, Kulcinszki professzor újra elfoglalta hivatalát és elhatározta, hogy erőlyes lépéseket tesz a nemzeti demokráta rendezavarások ellen. A legutóbbi egyetemi zavargásokra való tekintettel, melyeknek során négy zsidó diák súlyosan megsebesült, a rektor 14 napra bezárta az egyetemet. Mint megírta az Uj Kelet, ezen idő alatt leszavaztatják az egyetem összes hallgatóit a gettópadok ügyében.

Megírta az Uj Kelet, hogy Kotarbinszki varsói egyetemi tanár kijelentette, hogy amíg a zsidó diákok állva hallgatják az előadásokat, ő is állva tartja meg azokat. A professzort felkereste a nemzeti demokráta diákoknak egy küldöttsége, amelynek tagjai felszó-

lították őt, hogy ne tartsa állva az előadásait, ami a zsidó diákokkal való szolidaritás jele. Kotarbinszki professzor, aki előrehaladott korban van, újból kijelentette, hogy mindaddig állva fogja tartani előadásait, amíg nem küszöbölik ki a gettószegényt a varsói egyetemről.

Uj zsidótárgyú könyvek: Bericht über Palesztina 1937, 463 lap, 8 térkép. Püze 252 lei. Ruppin: 30 Jahre Aufbau in Palesztina 1937, 409 lap, 1 térkép, vászonkötés 315 lei. Gorion: Der Born Judas, 787 lap, vászonkötésben 315 lei. Gorion: Die Sagen der Juden, 787 lap, vászonkötésben 315 lei. Postán utánvétellel küldt Lepage Cluj. Pénzbeküldve portómentesen. Kérjen „Judaica“ jegyzéket Lepage-tól.

Világszenzáció: Knittel: El Hakim. Két kötetes nagy regény, 430 lap, nagy alak, füze 191, köve egy kötetben 244 lei. — Molnár Ákos új könyve: Fortunatus Imre, a hitehagyott füze 106 lei, köve 158 lei Lepage Cluj. — Postán utánvétellel. — Kérje Hungaria és Tabor teljes jegyzékét.

Házasszonyok öröme.

Speciális szerkezet

Minimális fogasztás

A MASSZIV

ELITE-TÜZHELY

fehér zomán kivitelben. Tűzálló samott-béleléssel.

SZÁNTÓ Oradea

„ZEPHIR” kályhagyára. Esslingeni faredőnyök, acélemez redőnyök. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

„F

Glück Herma

Budapest, november 8. A második emeleti nyelvtanár, a mester testvérem csillogó fekete szemű magyar. család fotográfia egyenruhás szakállas férfi a nekar egykori kálohaju, meleg telechard, a tiszti tennővel halt meg. Ióval van átkötvő ban ábrázolja a — A kép a gya-azza Glückn oiasz király mell tünéstét is kapo Glückné, szüle zenegy hónappal fivére. Mind a k gyerekeivel is N juk budapesti sz

„Csend

— Ó — mond rellő nagyon vidá kon törte a fejé ütökött belőle, esztendő kö oiba othon felugrott

Hadit

Glücknének es dekes epizód gy három esztendő rikai háboru ke juk is résztvett, Fiorello jelentke késztségében, f kimegy a fronta tudósításokat kü tek a kitűnő fell azt mondják nek ketek. Ha jök a reilo elment, sor kat, amelyek so — Szóval ot Glückné — h viselő volt Flum ta, hogy öneki visszamegy Amc temre.

A mamának voína a fiának, ben éljen, a m olyan keménykő még az édesany gátást. Newyo k hogy nappal E este egy esti eg éjje pedig tanul — Aztán má választották áll luson át képvis lyettes polgárm garmester öfási gának. Első tén nál alkalmazott zetését felemelte sze ették. Ő se s

Helyettes polg olasz leány vett leányuk is. De gédia éte La G icány, aztán meg yorki bérház na szobás, polgáriás magá a maradt — Megegyze vette feleségül. sikerült. Csak éj mekük nem szül gadtak két gye őket, mintha saj laltabb ember a hazul-ól, késő es ebédet, munka k nál eszik egy-ke kor végzett hívs gyobb öröme, há

Axelrad vendég

(a Keresked Az étterem h alkalmas lako sonló ün

„Fiorellónak hétmillió gyermeke van“

Glück Hermanné, La Guardia newyorki polgármester nővére elmondja világhírű öccse karrierjének történetét

Budapest, november 8. Nagymező-utca 43. második emelet 5. Itt lakik Glück Hermanné nyelvtanárnő, La Guardia newyorki polgármester testvérnője. Alacsony, enyhén molett, csillogó fekete szemű hölgy Glückné, „összul beszél magyarul. Lakásának falai tele vannak családi fotográfiákkal. A kályha mellett egy egyenruhás szakállas férfi fényképe függ. A szakállas férfi a papa, a newyorki katonazenernek egyik karmestere. Másik képen öszilóhajú, meleg tekintetű férfi, La Guardia Richard, a tizenöt foház gondnoka, aki két esztendővel halt meg. Egy kis kép amerikai zászlóval van átkötve, repülő-ó-nagyi egyenruhában ábrázolja a newyorki polgármestert.

— A kép a háború alatt készült — magyarázza Glückné —, Fiorelló állandóan az olasz király mellett szolgált, nagyon sok kitüntetést is kapott.

Glückné, született La Guardia Gemma, tizenegy hónappal idősebb, mint világhírű fiúvére. Mind a ketten Newyorkban születtek, gyerekeik is Newyorkban multak el. Anyjuk budapesti származású zsidónő volt.

„Csend legyen, most én beszélek!“

— Ő — mondja nevetve Glückné —, Fiorelló nagyon vidám gyerek volt. Folyton tétő-félon tört a fejét. De már nagyon korán kiütökött belőle, hogy politikus lesz. Hat-hét esztendőskorában gyakran megcsinálta, hogy otthon felugrott az asztalra, azt kiáltotta:

Habitudozóító tizenhároméves korában

Glücknének eszébe jutott egy nagyon édeskés epizód gyerekkorából. Fiorelló tizenhárom esztendőskorában, amikor a spanyol-amerikai háború kezdődött. A háborúban papájuk is részt vett, mint katonakapitány. A kis Fiorelló jelentkezett egy sant-ioussisi lap szerkesztőségében, felajánlta, hogy papájával kimegy a frontra és onnan az újságnak habitudozóítókat küld. A szerkesztőségben nevetek a kitűnő fellépésű gyerek különös ötletén, azt mondták neki, csak menjen s küldjön cikket. Ha jók a cikkek, közölni fogják. Fiorelló elment, sorra küldte a háborús híreket, amelyek sok-sok meg is jelentek.

— Szóval ott tartunk — beszél tovább Glückné —, hogy az öcsém konzuli tisztviselő volt Fiumében. Egy napon azt mondta, hogy önéki ez kevés. Ő több akar lenni, visszamegy Amerikába, beiratkozik az egyetemre.

A mamának volt egy kis pénze, adhatott volna a fiának, hogy Amerikában könnyebben éljen, a mostani polgármester azonban olyan keménykötésű gyerek volt már akkor, még az édesanyjától sem fogadott el támogatást. Newyorkban úgy tartotta el magát, hogy nappal Ellis-Islandon tolmácsolódott, este egy esti egyetem előadásait hallgatta, éjjel pedig tanult. Így lett belőle ügyvéd.

— Aztán márisimán ment minden. Megválasztották államügyészé, később két cikluson át képviselővé, majd kinevezték helyettes polgármesternek. Mint helyettes polgármester ötféle népszerűséget szerzett magának. Első ténykedése volt, hogy a városnál alkalmazott munkások és tisztviselők fizetését felemelte. Persze a gazdagok nem szegtek. Ő se szereti a gazdagokat.

Kettős tragédia

Helyettes polgármester korában megcsúszott, olasz leányt vett feleségül. Született egy kisleányuk is. De néhány hónap alatt két tragédia érte La Guardiát. Előbb meghalt a kisleány, aztán meghalt La Guardiané. Egy newyorki bérház negyvenedik emeletén háromszobás, polgáriasan beendezett otthonában, maga a maradt a helyettes polgármester.

— Még egyszer megcsúszott, a titkárnőjét vette feleségül. Második házassága nagyon sikerült. Csak épp az volt a baj, hogy gyermekük nem született. Nemrégiben örökre fogadtak két gyereket, Fiorelló ugy szereti őket, mintha sajátjai lennének. Ő a legfoglatosabb ember a világon, kora reggel elrohan hazulról, késő este megy csak haza, sosem ebédel, munka közben állva egy büféasztalnál eszik egy-két szendvicset. De este, amikor végzett hivatalos dolgaival, az a legnagyobb öröme, ha fogadott gyerekeivel eljárt.

Axelrad o-fodox kóser vendéglő Nagyváradon

כשר אף למחרת (a Kereskedelmi Csarnok épületében) Az étterem hatalmas helyisége kiválóan alkalmas lakodalmak, bankettek és hasonló ünnepségek megrendezésére.

„Csend legyen! Most én beszélek!“ — és szónokolt. Senki sem tudta, hol látta, kitől tanulta az ilyesmit.

La Guardiaék később Amerikából visszatértek Európába. Az idősebb La Guardia — aki egyébként virtuóza volt a pistonnak, zenét is szerzett, Adelina Pattival turné vett — részt — katonakapitányi állásban nyugdíjaztatta magát és feleségével és gyerekeivel Triest mellett telepedett le.

— A papa bérelt ott egy szállodát, ami elég jól is ment.

Az öreg La Guardia nem sokáig ült lehetett az európai életnek, 1904 októberében meghalt. Triestben temették el. A család élete ezután kissé kalandos lett, Fiorelló visszament Newyorkba, ott leérettségizett, aztán állami szolgálatba lépett.

Husz éves sem volt még, amikor Fiumében az amerikai konzulátus tisztviselője lett. Híre ment azonnal annak, hogy rendkívül korrekt, puritán gyerek, hiába ígérnek pénzt neki, nem csinál szabálytalanságokat. Emlékszem, egyszer az egyik hajóutasaságnak nagy érdeke fűződött ahhoz, hogy egy kivándorlóhajó vasárnap elhagyja a kikötőt. Fiorellónak mult, hogy a hajó indulhasson, nagy pénzt ígértek neki, ő azonban azt mondta: „Amerikában vasárnap munkaszünet van, én Amerika törvényei szerint élek.“ Nem láttamozta az utleveleket, a hajó nem indulhatott.

szadozhatik. Pedig Fiorellónak hétmillió gyereke van, ő apja minden newyorki polgárának.

A newyorki polgármester, rengeteg gondja elől esténként a gyerekszobába menekül. Azt írja felesége, hogy hempereg a szőnyegen a gyerekekkel, négykézláb állva játszik velük.

Glückné képeket mutat. Az egyik képen Roosevelt-t beszélget, a másik képen rádiómikrofon előtt áll. Csupa newyorki lapkivágás a sok-sok fotográfia, a newyorki lapok szövegének fényképet közölni La Guardiáról, mert a polgármester fantasztikusan népszerű. De van a gyűjteményben intím amatőr-felvétel is. Ezek a felvételek nyáron készültek. Nyáanként egy-két hét-é elmenekült Newyorkból La Guardia. Ahogy a képek mutatják, olyankor evez, uszik, teniszezik.

Nagyon szereti a sportot — mondja Glückné — és a zenét. Valamikor ő maga is sokat muzsikált, pezsze, mostanában erre nincs ideje. Talán könyveket sem olvas, amióta polgármester, pedig régebben valóságos olte a könyveket. Rendkívül művelt ember.

Centercsatár is volt

A nagymezőutcai lakás ebédőjében van Glück ur is, egyik nagybank tisztviselője, La Guardia sógora. Glück ur nem ismeri személyesen a newyorki polgármestert, egyszer látta Fiumében, amikor konzulátusi tisztviselő volt La Guardia.

Híres futballjátékos volt abban az időben — meséli most róla Glück Herman — egyszer valaki mutatta nekem: „Látod, ez a La Guardia, a remek centercsatár.“ Megismerkedni már nem tudunk, La Guardia nem sokkal később elutazott Fiuméből.

Hogyan támogatja a newyorki polgármester Pesten lakó nővére családját? Glückék szerény viszonyok között élnek, bizony, rájuk férne, hogy időnként Newyorkból támogassák őket.

Hát ilyesmirelő szó sincs — mindja Glück is, meg Glückné is. — Az ő puritánsága ebben is megmutatkozik, nem küld ki Amerikából pénzt, azt mondja, hogy azzal a pénzzel, amit ő Európába juttatna, Amerika szegényebb lenne.

Amikor Glückné kint járt nála, szóba került, hogy támogassa-e őket La Guardia. Akkor azt felelte: „Ha lány lennél segítnék. Ha özvegy lennél, segítnék. De egészséges munkabíró féjed van, az tartson el.“ Ilyen ember a newyorki polgármester. Igaz, hogy nem is fogad el senkitől ajándékot. Az előző polgármester, Jimmy Walker, első teendői közé tartozott, hogy a polgármesteri fizetését 17.000 dollárról 34.000 dollárra emelje. La Guardianak első teendői közé tartozott, hogy a 34.000 dolláros polgármesteri fizetést 17.000 dollárra csökkentse.

Ellenségei

Rengeteg ellensége van. Egy időben állandóan páncélauton kellett közlekednie, mert félt volt, hogy egy dühös gangster belő a kocsija ablakán. La Guardiát izgatta a vesztély, előfordult, hogy magányosan ment el azokba a bábokba, ahol a gangsterek tanyáznak. Kiváncsi volt rájuk. Egyáltalában mindent szeret személyesen elmenni. Egyszer

panaszkodtak neki arról, hogy a newyorki vásártársakban nagyon magasak az árak. A polgármester hajnalban felkelt, elment a vásártársakba, beszélt a kereskedőkkel, „tendet csinált.“

Ellenségei a gazdag emberek, ellenségei a gangsterek és ellenségei azok is, akikkel politikai területen szemben áll. A politikai hajszának érdekes epizódja játszódott le néhány nappal ezelőtt Budapesten.

Jelentkezett nálunk egy magán-detektiv — mondja nevetve és csodálkozva Glückné — kikérdezett családi viszonyainkól, főleg arról faggatott, milyen familiából származott az édesanyám. Megmondtam neki, hogy anyám Cohen-leány volt, unokatestvére Lu-

zatti olasz miniszterelnöknek. „Miót érdekl ez magát annyira?“ — kérdeztem a magán-detektívtől. Nem akarta megmondani. De beszélgetés közben észrevettem, hogy egy angol szövegű irat fekszik előtte. Olvasni kezdtem. Arról volt szó abban, hogy La Guardia valószínűleg rokona Kun Bélának, a kommunista vezérnek, anyja révén. Az ellenségei valószínűleg hallottak valamit, hogy Fiorelló édesanyjának leányneve Cohen, összetévesztették a Cohen-t Kun-nal.

Ellenségei nagyon dühösök rá amiatt, hogy nincs sebezhető pontja. Korrekt, puritán ember, nagyon sokat dolgozik, ma is abban a negyvenedik emeleti lakásban lakik, ahol polgármestersége előtt lakott.

Edvárd sosem akart uralkodni, mert szabad élet után vágyott

Az angol kormány hivatalosan nyilvánosságra hozza a trónválság titkait

London, november 8. A mult évben lezajlott angol trónválság kulisszatitkai rövidesen nyilvánosságra kerülnek. A Daily Express értesülése szerint rövidesen a nyilvánossággal is közlik majd azokat az előzményeket, amelyek VIII. Edvárd király lemondásához vezettek.

Az angol kormányt az a körülmény kényszeríti erre a lépésre, — írja a lap — hogy a trónválság ügyét és bizonyos belemagyarázással kényszerű száműzetésnek tekintik a windsori herceg külföldi tartózkodását. A kormány egyébként az ellenzéki pártok vezetőivel egyetértéssel megbeszélés után jutott arra az elhatározásra, hogy a nyilvánossággal közli a lemondás körülményeit.

A Daily Express értesülése szerint a közlést az okmányok közül legérdekesebb az a jegyzőkönyv, amelyből kiderül,

hogy VIII. Edvárd király már közvetlenül édesatyja, V. György király halála után leakart mondani öccse, a yorki herceg javára.

Edvárd király nem tudott lemondani arról a szabad életéről, amelyet walesi herceg korában élvezett és csak a canterburyi érsek, valamint Baldwin akkori miniszterelnök rábeszélésére adta fel lemondási szándékát. VIII. Edvárdnak megígérték, hogy nem fogják őt kényszeríteni az angol uralkodók hagyományos szigorú etikettjére és igyekeznek majd lehetővé tenni számára a szabadabb életmódot. A király azonban nem tudott beletörődni helyzetébe és újból megelégedett benne a lemondás gondolata. A közlést az iratok bizonyítják majd végül azt is, — írja a Daily Express, — hogy a lemondott uralkodót nem kényszerítették külföldi tartózkodásra, hanem saját akaratából utazott külföldre.

Mihály vajda névnapja és a Vitéz Mihály lovagrend ünnepségei

Tatarescu miniszterelnök is részt vett a Mihály-vitézek udvari ebédjén

Bucuresti, november 8. Hétfőn Mihály vajda névnapját ünnepelte az ország. A patriarchia székesegyházában délelőtt 10 órakor Te Deumot tartottak Mihály vajdáért. Jelen voltak a kormány összes tagjai Tatarescuval az élükön, Valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői. Az istentisztelet után a kormány tagjai a palotába mentek, ahol Tatarescu a kormány szerencsekívánatait tolmácsolta a trónörökösnek.

A Vitéz Mihály-rend ünnepségei

Délben 12 órakor a Mihály Voda templomban a Vitéz Mihály-rend lovagjai az uralkodó jelenlétében istentiszteletet vettek részt. Jelen voltak az összes aktív tisztek, tartalékos tisztek, Le Rond francia

tábornok, Metrovics és Larics jugoszláv tábornokok, Denikin, Kobilka és Lanovszki orosz tábornokok is, akik a világháborúban szereztek meg a rendet. Istentisztelet után a lovagok a királyi palota tróntermében ültek össze, majd társasébedén vettek részt.

Délben 1 órakor a királyi palota elé érkezett annak a futókból álló stafétának utolsó tagja, amely Brassóból vitte az ottani sportolók üdvözlését Mihály vajdának.

Tatarescu az udvari ebédén

Tatarescu az ebédet a királyi palotában költötte el, ahol az istentisztelet után a kabinet többi tagjával tisztelegtek.

Az ebédén jelen voltak a rend külföldi lovagjai is, Arthur Jacobs angol tartalékos őrnagy, Le Rond francia tábornok, Lobnovszki volt orosz tábornok, Denikin volt orosz tábornok, aki Párizsban él, Jedrzejszki lengyel tábornok, Tarnovszki lengyel kapitány, Balate Frantisek csehszlovák mérnök, Ivan Mitrovics jugoszláv tábornok, Lovritics tartalékos jugoszláv ezredes, Zsifkovics jugoszláv ezredes, Kobylko bolgár volt orosz ezredes. Az ebédén Mardarescu tábornok, a rend legrégibb lovagja mondott pohárköszöntőt.

Iparüzem! Gyár!

Minden német (25% redukción), francia, angol, magyar, román, stb. folyóirat és könyv LEPAGEG-nál, Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagegól, Cluj, jelezve, mely szakma érdekli.

csupán

an bevándorlási kategória.

belügyminisztériumban hogy ha barátom, aki akar bevándorolni, szá hogy ezer fontot kell Ennek az embernek nincs et vissza szülőhazájába,

Azóta, hogy üldöztetések Közép-Európán és Lengszidő orvos jött Paleszetették a lábukat. Ha ok, csak az ott élőknek hóját vesztélyeztetnék.

des: Tudja a miniszter sági befogadóképesség el és ezen elvnek közigar el történt helyettesítését ok és azon angol körök, amum fenntartásának a tudatos megszégésének

Kijelenttem már, hogy látum hatodik szakaszá Jól tudom, hogy a zsi befogadóképesség elvének kívánják. De már közal, hogy a hathónapos an önként állapítják a bevándorlók számát.

SZERDÁN PREMIER!

szerepekben:

Owa, Ivan Petrovich

mas kémfilm

gyetemet

és az antiszemita

artarsa állva az előadásait kálk való szolidaritás jele. szessor, aki előrehaladott kijelentette, hogy mind tartani előadásait, amíg a gettószégyent a varsói

önyvek: Bericht über Pa- p, 8 térkép. Füzve 252 lei. Aufbau in Palästina 937, aszonkötés 315 lei. Gorion: 7 lap, vászonkötésben 315 en der Juden, 787 lap, vá- Postán utánvétellel küldt beküldve portómentesen. zekézket Lepagegól.

knittel: El Hakim. Két y, 430 lap, nagy alak, egy kötetben 244 lei. — yive: Fortunatus Ime, a 06 lei, kötve 158 lei. Le- stán utánvétellel. — Kérje teljes jegyzékét.

onyok öröme.

Mini- mális logyasztás

MASSZIV TŰZHELY

ben. Tűzálló samott-béle- tessel. Tűzó Oradea kályhagyára. ak, acéllemez redőnyök. lan árcenyézet.

KÖZGAZDASÁG

A textilszakmában elharapódzott fizetésképtelenségek miatt hitelvédő egyesületbe tömörültek a bukaresti nagykereskedők

Bucuresti, november 8. (Az Új Kelet tudósítójától.) Megállapítást nyert, hogy a textilkereskedelem nyári idénye nem hozta meg a várt eredményt, amiképpen az őszi üzlet is várakozáson alól maradt. Ez az üzlettelenség részben az időjárás eltolódásának, részben a fogyasztóközönség tartózkodásának tulajdonítható. A fokozott közterhek miatt a gyárilap lényegesen emelte az árakat, ezzel a drágulással azonban a fogyasztó rétegek nem tudtak, amint nem is tudhattak lépést tartani.

A detailkereskedők raktáraiban közel egy éve halmozódik fel az árú, amelyet a jobb jövő reményében összevásároltak. A textilgyárak és nagykereskedők fokozódó aggodalommal figyelték ezt a kényszerű árufelhalmozódást, mivel tisztában vannak azzal, hogy a detailkereskedelem csak igen nehezen fog tudni eleget tenni fizetési kötelezettségeinek, ha árukészleteinek legalább egy részét eladni nem tudja.

Ez az aggodalom részben indokolt is volt. Bucurestiben az utóbbi időben három fizetésképtelenség fordult elő a textilszakmában. Az insolvens cégek közül kettő textilkereskedés, a harmadik egy kisebb textilgyár.

Az elmúlt héten szüntette be fizetéseit és kért kényszerregegyezséget a bukaresti, Lipsani uti „Belle Rose” posztó- és selymárúház. Ez a cég öt év alatt fizetendő száz százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, akiknek áruladásból származó követeléseik 12 és félmillió lejre rugnak.

A cég főhitelezői egyébként a következők: Sighisoara S. A. selyemgyár 737 ezer lej, Termitec S. A. Bucuresti 1,020,000 lej, Hammer et Ney Temesvár 496 ezer lej, Ripex Bucuresti 272 ezer lej, Ind. Text. Banat Timisoara 227 ezer lej, I. Kohnfeld Bucuresti 571 ezer lej, Mioara Bucuresti 1,806,000 lej, Saturn Bucuresti 538 ezer lej, Noua Fabrica de Tesaturi de Matasa S. A. Bucuresti 616 ezer lej, Lyon's Bucuresti 542 ezer lej, Siltex S. A. Bucuresti 445 ezer lej, Rialvy Bucuresti 264 ezer lej, A. Schillinger Bucuresti 900 ezer lej, Postavaria Romana Cernauti 300 ezer lej, stb.

Ezek az insolvenciák természetesen a védekezés módjait megkeresésére kényszerítik a textilszakmában érdekelt

hitelezőket. Így legutóbb két akció indult meg, amelyek ezt a célt szolgálják. Az egyik mozgalom tudomásunk szerint Kolozsvárról indult ki és arra irányul, hogy a textilkereskedelmet az adósok és hitelezők egységes bevonásával, szerves és konstruktív uton tegye ellenállóképesebbé és egészségesebbé. A mozgalom tervét, melyet a textilszakma legszármottevőbb sajtóorgánuma is támogat, a szakma eminens képviselői örömmel és elismeréssel fogadták.

A másik mozgalom már szűkebb keretek között mozog és a jelek szerint azt tűzte ki célul maga elé, hogy néhány bukaresti gyári képviselőt és nagykereskedő érdekeit szolgálja. Az elmúlt hetekben alakult ugyanis meg Bukarest székhellyel a Romániai Nagykereskedők és Nagyiparosok Egyesülete, melynek feladatát jogügyi osztály és információs iroda felállításában és fenntartásában jelölték meg az alapítók. Ennek az egyesületnek tagjai sorában többek közt a következő cégek vesznek részt: Th. Orghidan, B. Kaufmann, P. Vartparonian, Al. Schein, C. Vidrighin, Jaques Catz, Gino Voghera, Licu Katz, Eisenberg, C. Weismann (Apretura), Carol Grinberg és az Ageco Mantex osztálya.

Rövid üzleti hírek

Az országos élesztőkartell és a Moldován féle ludusi élesztőgyár között már hosszabb ideje tárgyalások folynak az utóbbi gyárnak a kartell kötelékébe való bevonása érdekében. Ezek a megbeszélések eddig nem vezettek eredményre, aminek következtében a ludusi gyár be akar vonni azokra a piacokra is, amelyeket eddig a kartellgyárak láttak el. Így a ludusi gyár a napokban Clujon, amelynek élesztő szükségletét eddig az aradi és oradeai gyárak fedezték, önálló szervezetet létesített élesztőelosztás: a ludusi gyár tulajdonosának egyik közeli okona egyéni cége alatt. A tárgyalások azonban a kartell és a rajta kívülálló gyár között tovább folynak és újabb értesülésünk szerint közelebből megegyezés várható.

A Semmitőszék elvi jelentőségű ítéletet hozott arra vonatkozólag, hogy abban az esetben, ha a konverzió alá eső adós ingatlanát eladják, akkor annak eladási árából kielégí-

tendő-e az a hitelező is, aki az adós konverziós kéréséhez nem járult hozzá. A törvénysek és a tábla arra az álláspontot helyezkedett, hogy ilyen esetekben az említett hitelező nem részesülhet az eladási árból. A Casatia ezeket az ítéleteket megsemmisítette és kimondta, hogy a konverziós adós ingatlanának eladási árából részesíteni kell azt a hitelezőt is, aki a konverziós kéréshez nem járult hozzá.

Grigore Alexandrescu, a róla elnevezett bucuresti bőrgyár elhunyt alapítójának fiai a főváros egyik külvárosában bőrgyár alapítását határozták el. Az Alexandrescu testvérek, akik jelenleg a „Regina Maria” csokoládégyárat vezetik, hosszú időt töltöttek Angliában az ottani bőrgyártási eljárások tanulmányozása végett.

A Cluj-megyei prefektúra november 11-én árverést tart a Sarmar megyei Baita Luna község határában lévő 67 hektár erdőség faanyagának eladására.

Kramer agnisi gipszgyár kényszerregegyezségek megszavazása ellen az Aquila Romana és Kramer Leoné opozícióval éltek a helyi táblához, amely november 25-ére tűzte ki az ügy tárgyalását.

Carpinis (jud. Alba) község határában lévő 60.000 köbméter gömbfára okt. 28-án tartottak árverést, amelyen résztvettek a következő cégek: Cooperativa Motul 3,780.576 lejes ajánlattal, Arborea 4,500.000 lei, Swag Brasov 3,720.000 lei, Stefac Cluj 3,766.000, Zorile 3,911.365 lejes ajánlattal. Feltejesztést nyújt az Arborea ajánlata, mint a legkedvezőbb.

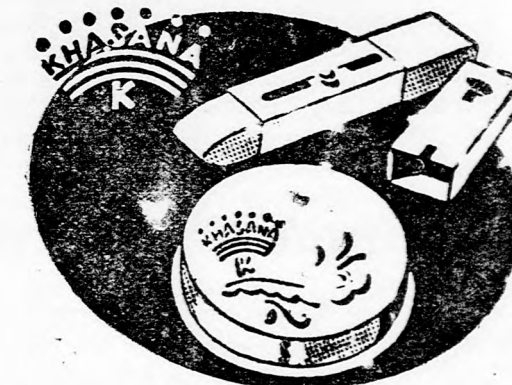
Paladion r. t. cégelnevezéssel új érszvénytársaság alakult Clujon, melynek részvényjegyzési felhívása most jelent meg. A részvénytársaság célját a cluji magyar egyetemi ház felállítására és fenntartására képezi. A Paladion r. t. alapítókéje 5 millió lej lesz, amely 10.000 db. 500 lei névértékű részvényre oszlik. Az alapítókéjből 2 millió lejt az Erdélyi Gazdasági Egyesület jegyez olyképen, hogy a vállalatba aporként beviszi a St. Iuliu M. n. u. 32 sz. volt Tisza házat. Mintegy 1.5 millió lej tökére van szükség arra a célra, hogy az épületen a szükséges átalakítások végrehajtassanak. Az épület emeletén nagyobb terület állítanak fel társadalmi összejövetelek céljaira, míg földszintjén és pincéjében vendéglőt rendeznek be, azonkívül pedig irodahelyiségeket. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kikötötte, hogy tökéje után 6 százalékos jövedelem elsőbbségi részvények formájában biztosítsák. E 2 millió lejen felül 1,500.000 lei lesz a kibocsátás összege. Az alapítási felhívást az alapítók nevében és megbízásából dr. Vékás Lajos, a Minerva könyvkiadó r. t. vezérigazgatója, a Magyar Párt cluji tagozati elnöke írta alá.

A cluji Gép és Autókereskedelmi r. t. elnyerte az Első Magyar Gazdasági Gépgyár

Arckifejezését
megfiatalítja és megszeplíti

néhány másodperc alatt KHASANA-ajekruzs és arcpirosító. Ajkának és arcának friss és rózsás színárnyalatot kölcsönöz. KHASANA - ajekruzs és arcpirosító nem színteledek ei idő- viz - és csökkölök. A modern színárnyalatok: super korall és karmin. Minden típusú színmára a megfelelő színárnyalat!

KHASANA

Budapest romániai kizárólagos képviselőlet. A budapesti gépgyár az utóbbi három évben nem exportált gépeket és most rendezkedett be újból exportra. Romániába különösen cseplogépeket és tengeri szántó gépeket fog importálni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Házasság jellegének. Romániában ilyen törvény nem létezik.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portódíj megfizetve van.

Szómbundák 3800 lejtől részletfizetésre is kaphatók. Átalakítások, gallérozások a legújabb bécsi modellek szerint készülnek Bixenspanner szőrmesalonban Regele Ferdinand 3.

Mielőtt női és gyermekkabát, ruha és kalap-szükségletét beszerezné, látogassa meg a legolcsóbb árúkat közismert JUNO női konfekciósárúházat. Főpostával szemben, Regele Ferdinand 25. Economia öt havi részlet.

A Mussa hölgyfodrász cégnél nagy árkedvezmény rövid ideig. Használja fel a kedvező alkalmat. Villanyvondolálás (d. e. fél 10-ig és d. u. 4-ig) 200 leitől, hajfestés 180 leitől, szőkités, javítás 95 leitől, vizonolálás 25 leitől, vasdolálás 20 leitől, hajvágás 20 leitől.

Stefan szőcs és szőrmesalon Calea Marechal Foch 10, elvállal mindenféle szőcs-munkákat a legjutányosabb árak mellett.

Hívtól élőponty megrendelhető Weiss Mészénél. Str. Vladimirescu 6. Telefon 16-48.

Élőponty egész finom kivitelű kombinált székények, hálószoba, modern fotel, recámie. Műasztalos, Str. David 3.

Kiadó komfortos két szoba konyha új házban. C. Motilor 33. Mentőállomás mellett.

Fiatal lány keres lakótársnőt 15-ikétől. Cim a kiadóba.

Suche intelligentes Kinderfraulein mit langjährigem Praxis zu dreijährigen Mädchen. Friedmann, Oradea, Str. Iorga 21.

Butofasztalos segédet felvesz Ioan Spitz Bucuresti, Călarasilor 252.

Fiatal házaspár keres megbízható, önállóan főzni tudó zsidó szakácsnőt. Ing. Keszner Géza, Sighet.

Gyakornokot szép irással és pe-kekt román nyelvismerettel felvesz kereskedelmi vállalat. Jelige: „Ambiciozus gyakornok.”

Fodrász vagy fodrásznő, aki éti a vizonolálást és vasdoláláshoz is ét jó fizetés mellett azonnalra kerestetik. Abraham Hirsch, Vatra Doinei.

Komoly, feltétlenül megbízható képzett kereskedő keres a Bánát illetőleg Timisoara részébe képviselőket vagy áruktárt. Anyagi és erkölcsi garancia. (Loda, telefon, raktár van.) Ajánlatokat „Perfect” jellegre a kiadóba kérek.

Veszek rövid keresztúros (fekete) zongorát p-ávától. „Alkalmi vétel” jellegre.

Idős fogorvost vagy fogorvost kisasszonyt keres vidékre fogtechnikus. Ajánlatokat „Fogorvos” jellegre. Oradea, Rudolf Mosse.

SIDY THAL és ADOLF TEFFNER

november hónapban ismét szerepelni fognak az erdélyi zsidó közönség előtt, amely már annyira szívébe zártta őket. A társulat rendezője a világhírű

Jacob Sternberg

akinek neve garancia az előadások magas művészi színvonalára. Az előadásra kerülő darabok zenéjét az ismert komponista: MAX HALM szerezte. A társulat 60 tagból, a zenekar 15 tagból áll. A turné során a tagokat és a felszerelést három külön vagon szállítja.

A turné műsorszámai:

A KINCS

Solem Alechem után átdogozta és színe alkalmazta Jacob Sternberg. Zenéjét: Max Halm.

Színház lángokban

Hatalmas aktuális szatirikus revü. Szövegét írta és rendezte: Jakob Sternberg. Zenéjét szerezte Max Halm.

A turné programja:

November 9. Satumara.	13. Timisoara.
10-11. Oradea.	14. Timisoara d. u. és este.
12. Lugoj.	15-16. Arad.
	17. Brasov.

Horth

Magyarország

Budapest, november 8. Kánya küldetésével kapcsolatban Magyarországon minden olyan mozzanatát megzavarta a kisanthoz való

Mes

A katolikusok

Brüsszel, november 8. belga királyi Sparta meg az új kormány Ezzel kapcsolatos kormánylistája lesz:

Gazdaságügy: v. leschouwer katolikus, pénzügy: Wauters, latre szocialista, szocialista, posta: ügy: Merrot szoc

A reorg a Zsidó

Oradea, novemb

Nagyvárad zsidó érdeklődése melle Zsidó Párt biharozatának tisztúj napirendjén kizár választása szerepében és gyűlése vezette be a szemve között dülő v a nagyvárad zsidó „reorganizáció” zelmével végződ

A Derm magát

Cluj, novemb

Hétfőn reggel há közelében lévő lőtte magát Papp reskedelmi alkalmria uccában lévő dásban volt alkalmületben munkások rémülten s irányába. Az egytaláltak rá Papp patakzott a vér. nikára robotgok mütétet hajtott hogy a golyó a furódott, kereszt az izomzatban á

A vizsgálatot miszár a klinikára Lőrincet, aki elbáratában akart még utóljára elm házba, hogy a f na a Dermatol szaka. Először a magát. Ezt az a ta, amíg senki n

Horthy magyar kormányzó lemondotta berlini útját

Magyarország el akarja kerülni a kisantanthoz való közeledés zavaró momentumait

Budapest, november 8. Darányi miniszterelnök és Kánya külügyminiszter berlini látogatásával kapcsolatosan a Havas értesülése szerint Magyarország igyekszik elkerülni minden olyan mozzanatot, amely által ez a látogatás megzavarhatná Magyarország kisantanthoz való közeledését, vagy elide-

genitene a szimpátiákat, amelyeket a nagy nyugati demokráciák világában szerzett magának. Jólinformált magyar körök szerint Horthy kormányzó is lemondott arról, hogy a Führer meghívásának eleget téve, Berlinbe utazzék, az ott megnyílt nemzetközi vadászkiállítás megtekintésére.

Megalakulás előtt áll az új belga kormány

A katolikusok, szocialisták és liberálisok osztozkodnak a tárcákon

Brüsszel, november 8. Jelentettük, hogy a belga király Spaak külügyminisztert bízta meg az új kormány megalakításával. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Spaak kormánylistája valószínűleg a következő lesz:

Gazdaságügy: van Isacker katolikus, középiskolák és belkereskedelmek: Devleschouwer katolikus, mezőgazdaság: Pierlet katolikus, pénzügyek: de Man szocialista, külügyek: Hymans liberális, egészségügy: Wauters szocialista, munka: De laet szocialista, közmunkaiügy: Bouchery szocialista, posta: Heyman katolikus, belügy: Merrot szocialista, közoktatásügy:

Jorris liberális, szállítást: Jemissen liberális, nemzeti védelem: Denis tábornok és igazságügy: Dewaraffe katolikus.

Spaak kijelentette tegnap este, hogy meggyőződése szerint az új kabinet hétfőn estig megalakul. Ma az uralkodó elé terjeszti a valószínű kormányösszeállítást és a délután folyamán kidolgozzák a kormány-nyilatkozatot, tehát annak működési programját.

Brüsszel, november 8. (Rador.) Spaak ma délelőtt megjelent a palotában és tájékoztatta az uralkodót tárgyalásainak eredményeiről.

A reorganizációs csoport győzött a Zsidó Párt városi tagozatának tisztújításán

Dr. Gellért Miksa lett a tagozat új elnöke

Oradea, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Nagyvárad zsidóságának pártatlanul nagy érdeklődése mellett zajlott le vasárnap a Zsidó Párt biharmegyei és nagyváradai tagozatának tisztújító közgyűlése, amelynek napirendjén kizárólag az új vezetőség megválasztása szerepelt. Hetek óta tartó, sajtóban és gyűléseken folyó kortesháború vezette be a szembenálló két jelölt-lista hívei között dúló választási küzdelmet, mely a nagyvárad zsidóság széles rétegeit átfogó „reorganizációs” csoport fölényes győzelmével végződött. Mi sem jellemzőbb a

tömegeknek a pártélet iránti óriási érdeklődésére, minthogy a dr. Fischer József tartományi elnök elnöklése alatt lefolytatott választáson közel 1400 szavazatot adtak le. Ebből 1060 szavazatot a reorganizációs csoport listájára esett, amelynek élén Nuszbaum Sámuel állott, míg a dr. Klein Ernő, eddigi tagozati elnök listája 330 szavazatot kapott.

Az eredmény alapján a tagozat új elnöke dr. Gellért Miksa lett. A választás lefolyásáról lapunk holnapi számában közlünk kimerítő tudósítást.

A Dermata környékén mellbe lőtte magát hétfőn hajnalban egy 19 éves kereskedősegéd

Szerelmi bánatában akart meghalni

Cluj, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn reggel hat órakor a Dermata gyár közelében lévő Fabricilor utcában mellbe lőtte magát Papp Lőrinc 19 esztendőes kereskedelmi alkalmazott, aki a Regina Mária utcában lévő Babos-féle vaskereskedésben volt alkalmazásban. A reggeli szürkületben munkahelyükre igyekező munkások rémülten siettek a revolverdörrenés irányába. Az egyik ház előtt eszméletlenül találtak rá Papp Lőrincre, akinek melléből patakzott a vér. A mentők a sebészeti klinikára robogtak az öngyilkosjelölttel, akin műtétet hajtottak végre. Megállapították, hogy a golyó a mellkas baloldali részébe fúródott, keresztülyukasztotta a tüdőt és az izomzatban állapotodott meg.

A vizsgálatot vezető Serban Virgil komiszár a klinikai ágyon kihallgatta Papp Lőrincet, aki elmondta, hogy szerelmi bánatában akart meghalni. Vasárnap este még utólagra elment az Urania mozgószínházba, hogy a filmből erőt merítsen. Utána a Dermata környékén kószált egész éjszaka. Először a vonat elé akarta vetni magát. Ezt azonban meggondolta. Kívánság, hogy senki nem tartózkodik a közelben

és akkor mellbe lőtte magát.

Az életunt fiatalember zsebében két busculevet találtak. Az egyikben szüleitől kérésre bocsánatot, a másikat A. Irmához intézi. Ebben a levélben érzékeny hangon kérés bocsánatot a lánytól, amért alaptalanul durván megbántotta. Az öngyilkos jelölt eszméletlenül van és az orvosi vélemény szerint, ha komplikáció nem lép fel, egy életben marad.

Új német örökösödési törvény készült a zsidó vagyontörvények elmozdítására

Berlin, november 8. A hivatalos lap törvényrendeletet közöl, amely megszorítja az örökösödési jogot olyan személyekkel szemben, akik „hibáztak állampolgári jogaik teljesítésében”. Azok a személyek, akiket állampolgári joguktól megfosztottak nyilvánítanak, — elveszítik minden örökösödési jogukat és javukra végrendelet útján ajándékozás sem történhetik. Fajnémet örökösödési kizárhatja a köteles részből is bármelyik lezártatottját, aki zsidóval lépett házasságra, vagy olyanval, aki a nürnbergi törvények értelmében zsidónak tekintetik.

Meghalt Faragó Miksa, a „Bitumen” Rt. vezérigazgatója

Oradea, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A régi Nagyvárad kereskedelmi és ipari életének egyik kiválósága volt Faragó Miksa. Hatvan évvel ezelőtt született Szalontán, mint a hitközség első rabbijának, a nemrég elhunyt, patriarchális kor megért Fried Józsefnek a fia. A székely rabbi fizetésből Fried József elsőrendű világi nevelésben részesítette gyermekeit, akik közül az egyik ügyvédi pályára lépett a másik, Miksa, a telegdi gyárak hivatalnokává lett. Szépen ívelő tisztviselői pályájának csúcspontját mint a Bitumen Rt. vezérigazgatója érte el. A Bitumen tavaly nagyszabású munkálatokat végzett Kolozsváron is s ezzel kapcsolatban gyakran tünt fel az itteni zsidó társaságban Faragó vezérigazgató munkásságát. Aldozatkész, de a nagy nyilvánosság előtt ritkán szereplő közéleti ember volt Faragó Miksa. Néhány nappal ezelőtt az orvosi fuzunkulus támadt. Amikor a munkáját abbahagyta nem akaró beteget hozzátartozói kórházba vitték, állapota már annyira súlyos volt, hogy műtét beavatkozás végett Budapestre akarták szállítani.

Polacsek orvos kíséretében, — aki a nagy beteg Faragó Miksa veje volt, — mentőautóban indították el Budapestre, azonban Karcagnál állapota annyira súlyosnak látszott, hogy vissza kellett az utó fordulni. Ismét a váradi zsidó kórházba helyezték el, ahol tegnap orvosi agyhártya gyulladás fellépését is konstataáltak. Hétfőn délután halt meg Faragó Miksa vezérigazgató, akit kedden délután temettek. Halála iránt általános részvét nyilvánul meg országsszerte. Faragó Miksában Dr. Faragó Viktor ügyvéd, a váradi neolog hitközség főtitkára bányát gyászolja.

NEM CSAK MODERN VONALAK...

hanem ugyanolyan mértékben mindazok a többi tulajdonságok is, amelyeket a jó vevőkészüléktől megkívánunk:

KIFOGASTALAN HANG-VISSZAADÁS TÖKELETES SZELEKTIVITAS NAGY LEADÓ-KERESŐ ROVID HULLAM-VÉTEL

Kérje szállítójától az új modellek bemutatását

Siera Radio

felszerelve az új piros Philips Miniwatt lámpával és állandóan dinamikus RHEO hangszórával

Kedvező mederben folynak London és Salamanca között a kereskedelmi megbízottak kicserélésére vonatkozó tárgyalások

London, november 8. (Rador.) A Reuter jelenti Saint Jean de Luzból, hogy illetékes forrás szerint a salamancai spanyol és az angol hatóságok közti kereskedelmi ügyek kicserélésére vonatkozó tárgyalások kedvező mederben haladnak. Anglia Hundayban tartózkodó nagykövete választ kapott a nemzetietől a Jean Weems hajó elsüllyesztésére vonatkozólag, amit egy nemzeti repülő bombázott és állítólag Franco tábornok most az angol követelésekre vár, amiknek természete még nem lett megállapítva. A nemzetiek által visszatartott öt angol hajót még nem bocsátották szabadon. Mint Madridból a kormány nemzetvédel-

mi minisztériuma közli, a középfronton, Guadalajara körzetében a kormányerők elfoglalták az Espinoza de Henares körzetén átvonuló vasutvonal mentén lévő lövészárkokat. A keleti arcvonalon a nemzetiek nyomást gyakoroltak. Északon, Arragonban a nemzetiek elfoglalták Mirdador dei Abuelo, Casa Batanero és Anatiencia állásokat és kisebb visszavonulásra kényszerítették a kormányerőket.

A nemzetiek salamancai főhadiszállása szerint az aragoni fronton a nemzeti erők egy kilométert nyomultak előre mélységben. Arragonban több hegycsúcsot elfoglaltak a nemzetiek.

Sextil Puscariu antiszemita kirohánása a Frația Ortodoxă Română nagyvárad kongresszusán

A szabadkőművesség, a kommunizmus — és a zsidóság ellen hirdet harcot Puscariu professzor

Oradea, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap tartotta meg kongresszusát Váradon a Frația Ortodoxă Romana vallásos egyesület. A kongresszuson Sextil Puscariu, a kolozsvári egyetem tanára, intézett beszédet a jelenlévőkhez. A Curentul anekétján antiszemita beállítottsága mellett hitvallást tett egyetemi professzor most is megragadta alkalmát, hogy zsidóellenes szövegekkel töltsen tele beszédét. Sextil Puscariu beszéde elején méltatta Mota és Marin légionáriusok emlékét, majd kijelentette, hogy a Frația Ortodoxă Romana harcolni fog a bolsevizmus, a szabadkőművesség és a zsidóság ellen. Hangsúlyozta, hogy Miron patriarcha legutóbb már vázolta az országban lévő zsidó veszedelem jelentőségét.

kommunizmus és a zsidóság ellen. Az ipar és a kereskedelem nacionalizálásáról szólva, kijelentette, hogy csak ezen az úton lehet megszabadulni az iparban és kereskedelemben túlsúlyban lévő zsidóság ellen. Ezután elmondta, hogy négy héttel ezelőtt Tatarescu miniszterelnök megtekintette a határmenti erődítmények építkezéseit. Ezzel kapcsolatban kijelentette Sextil Puscariu, hogy nemcsak vasbeton, hanem lelki Magino-vonalra is szükség van az országnak. Azt javasolja, hogy a határtól néhány kilométernyire távolítsanak el minden kisebbséget, akiknek a helyébe etnikai románokat telepítsenek le.

— Az egyház nem lehet egyszerű szemlélője az eseményeknek — mondotta többek között Sextil Puscariu — hanem harcot kell indítania a szabadkőművesség, a

— Megjelent könyvvalakban Molnár: Delia, a nagy írónak nagysikerű új színműve. (79 lej). Molnár Ferenc legutóbbi regényei: „A zöld huszár” kve 119 lej. „A zenélő angyal” kve 99 lej Lepagenál, Cluj. Postán utánvéttel. Kérjen jegyzéket.

SPORT

Rosszul megy az ujoncoknak: a Jiul 6:0-ra, az Olimpia 5:0-ra, a Dragos Voda 8:1-re szenvedett vereséget

Az új rendszer gyümölcse: A Ripensia-Dragos Voda mérkőzésre alig háromszáz néző volt kíváncsi

A Phönix legyőzte a Rapidot

Cluj, november 8. A Nemzeti Bajnokság heti fordulójára, az ujoncok gyásznapja volt. Ha eddig akadt még optimista, aki azt hitte, hogy a Tilea dr. ajándéka folytán a Nemzeti Bajnokságba bekerült ujoncok megütik az elsőosztályú szintjét, ezáltal meggyőződhetnek ennek ellenkezőjéről. Az ujoncok távolról sem közelítik meg azt a fokot, amely őket Románia legjobbjai közé sorolhatná. A Dragos Voda nyolcgólos, a szatmári Olimpia ötgólos, a petrozsényi Jiul hatgólos vereséget szenvedett.

A nap eseményét egyébként a Phönix szálította, a nagybányai csapat legyőzte a Rapid együttesét. A Venus — nehezen — két góllal győzött Lugoson a Vulturii ellen, az Unirea Tricolor a Kinizsi ellen és végül meglepetésre a Juventus négy gól különbséggel a Gloria ellen. A vasárnap sportjának eseményeiről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Viktoria—Jiul 6:0 (2:0)

Cluj, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A nem éppen kedvező időjárás dacára elég szép számú közönség gyűlt egybe, hogy a Jiul első kolozsvári szereplésének tanuja legyen. Nos, a sport barátai nem csalódtak a Jiulban, mert a petrozsényi csapat szimpatikus, keményen, de nem durván játszó, az ugynevezett eredményfutballra berendezett együttes. Hogy azonban képességeit nem tudta számszerűleg bizonyítani, ez a két csapat közötti rutin-különbségnek tudható be. A Jiulnak még igen sokat kellene az elsőosztályban játszania; csapatát, különösen a csatársorban, erősíteni kellene ahhoz, hogy helyét az első osztályban eredményesen és adottságainak megfelelőleg állhassa meg.

Ilyen körülmények között a tartalékos Victoria győzelme aligha lehetett kétséges a közönség egy része által harsányan buzdított bányacsapat fölött. A Jiul csak helyenkint és a második féлдőben elején támadott, támadásait azonban tervszerületlenül játszó támadócsapata nem tudt kihasználni. Egyébként a játékdő nagy részében a Victoria volt a támadó, mely az első féldőben kétszer, a másodikban — részben a védelem, részben a kapus hibájából — négyszer talált bele az ellenfél kapujába. A gólokat Cociuban (2), Pop IV (2), Capusan és Szántai rugták.

A Victoria csapatában meglepetést keltett Pop IV friss, eleven és ötletes játéka. A fiatal gyerek fejlett tudással rendelkező, sokat ígérő játékos.

A mérkőzést Braida vezette, aki az elegáns öltözködéshez jobban ért, mint a játékvezetéshez.

Viktoria: Munteanu II, Felecan III—Felecan I, Chendreamu—Pall—Nistor, Pop IV—Szántai—Cociuban II—Felecan II—Capusan.
Jiul: Emerik, Medve II—Pavici, Scrovan—Szulc—Radu, Vasdea—Bulea—Medve I—Takács—Golgotiu.

Phönix—FC Rapid 2:1 (2:1). Nagybánya, november 8. A lányavárosi labdarugócsapat újabb értékes fegyvertényvel igazolta be kivételes teljesítményét. A Phönix nagyiramu, lendületes játék után 2:1 (2:1) arányban legyőzte a bucaresti Rapid csapatát és győzelme révén a bajnoki táblázat második helyére ugrott fel. A vezetőgól a Rapid szerzi meg, majd nagy Phönix nyomás után Szeremi IV erős lövést kiild kapura. A Rapid kapusa a labdát csak kiütni tudja; Freiberg juttatja hálóba a kiegyenlítő gólt. Továbbra is a Phönix marad frontban: Bellay kemény lövést Vintila a kapuvonalon igyekszik feltartóztatni, a labda azonban így is a kapuba jut: 2:1. A második féldőben kiegyensúlyozott játék, nélkül azonban, hogy az eredmény változna. Vezette Coicin.

Ripensia—Dragos Voda 8:1 (4:0). Timisoara, november 8. Az új bajnoki küzdelem „eredékességére” jellemző, hogy a mérkőzésre mindössze 360 fizető néző volt kíváncsi. A Ripensia megerősítését nélkül, könnyen győzte le a politikai szempontok által előléptetett, le egyébként gyenge képességű Dragos Vodát. A gólokat Bindea (4), Dobay (2), Sepi és Schwartz, illetve Schmidt rugták. Vezette Palfy.

NAC—Olimpia 5:0 (1:0). Oradea, november 8. A NAC csapata kitérő támadócsapata révén biztosan győzött az Olimpia ellen, amelyben az öt kapott gól ellenére Konrad kapus volt a legjobb. A NAC-ban Orza volt a

motor, aki három gólt rugott. Rajta kívül Haláti és Szaniszló voltak eredményesek. Az Olimpia csak az első féldőben állta az esőtől szárs talajt, a másodikban inkább védelemre játszott. Ezer néző, vezette Constantinescu.

Venus—Vulturii 2:0 (2:0). Lugoj, november 8. A Venus csapata még mindig gyenge szériában van. Csatársora sokat támadott, a góllövés azonban ezúttal sem ment. A Vulturii azonban nem túlságosan respektálta a bajnokcsapatot: sokat támadott, a Venus védelme azonban, de különösen Iordache kapus helyeken voltak. A győztek csapat góljait Gavrilescu és Petea lökték. Vezette Muresan.

Unirea Tricolor—Kinizsi 3:2 (2:1). Bucaresti, november 8. Egyenlő erők küzdelmére hozta a mérkőzés, amelyből a szerencsésebb Unirea Tricolor került ki győztesként. Az igazságos eredmény döntetlen lett volna. Góllövők: Sonny Niculescu (2) és Iordache, illetve Glasz (2). Vezette Petru Vasile.

Juventus—Gloria 5:1 (2:0). Bucaresti, november 8. A Juventus csapata hatalmas lendülettel játékkal lepte meg ellenfelét. A kevés-

számu néző előtt játszott mérkőzésen a Juventus végig fölényben játszott és biztosan győzött.

A Nemzeti Bajnokság állása a következő:

Első csoport				
1. AMEFA	8	5	1	22 9 11
2. Phönix	9	5	4	15 16 10
3. Unirea Tricolor	7	4	2	17 9 10
4. Victoria	7	4	1	22 11 9
5. FC Rapid	8	4	1	3 17 12 9
6. Kinizsi	7	4	3	26 18 8
7. NAC	9	3	2	4 18 18 8
8. Jiul	8	3	1	4 12 25 7
9. Olimpia	8	2	1	5 9 20 5
10. DUIG	9	1	1	7 9 30 3

Második csoport				
1. Ripensia	7	6	1	32 11 12
2. Venus	6	5	1	21 8 11
3. Gloria	8	4	2	22 14 10
4. Juventus	7	4	3	15 13 8
5. ACFR	8	3	2	3 15 15 8
6. Dragos Voda	7	3	4	12 19 6
7. Univeristatea	8	3	5	17 28 6
8. Vulturii	9	3	6	11 22 6
9. Crisana	8	2	6	11 20 4
10. Sportul Studentesc	6	1	1	4 10 16 3

Nemzeti Bajnokság B)
Chisinau, Sporting—Malkkabi 1:1 (1:0).
Radauji, Craiovan—Hatmanul Luca Arbore 3:2 (1:2).
Ploesti, Tricolor—DVA 2:0 (1:0).
Braila, Franco Romania—Textila Iasi 1:0 (0:0).
Cernauti, Telefon Club—Jahn 5:1 (3:0).
Galati, Victoria—Gloria CFR 3:1 (2:0).

Második csoport
C'airova, Rovine Griyita—Muresul 1:1 (1:1).
Resita, UDR—Prahova 3:2 (2:1).
Ofadea, Törekvés—Soimii 1:0 (0:0).
Baia Mare, Tricolor—CFR Simeria 7:0 (4:0).
Alba-Iulia, CAMT—Unirea MV 4:2 (4:0).

A HTV—Victoria Cafei mérkőzés, minthogy a HTV visszalépett a bajnokságtól, elmaradt. **Nemzeti Bajnokság C)**

Cluj, KAC—Ariesul 5:3 (3:2). Durva mérkőzés.
Bistrita, UEC—FC Bistrita 1:0 (0:0).
Ocna-Muresului, ASM—CFR Cluj 4:1 (2:1).
Oradea, CFR—Vestul 3:3 (3:2).
Salonta, Staruina—Barkochba 4:1 (2:0).
Timisoara, Galvani—Progressul 4:0 (2:0).
Politechnica—Fratelia 4:0 (3:0). Banatul—Muncitorii Resita 3:1 (1:1). Electrica—CFR 11:1 (4:1).

Batárságos mérkőzések
Arad, AMTE—Arad kombinált 6:1 (3:0).
Campia-Tuzii, Industria Sarnei—Solvay 3:1 (1:0).

Kerületi bajnokság
Cluj, Avram Iancu—Turnatoria 3:1 (1:0).
— Echo—Haggibbor 4:1 (0:0). A mérkőzésre visszatrünk. — KMSC—Reuniunea 4:1 (1:0).
— Napoca—Unirea 6:1 (4:0). — Az ifjúsági bajnokságról: Victoria—Unirea 6:0 (2:0), Echo—Turnatoria 2:0 (0:0), Napoca—KMSC 2:0 (0:0).

Külföldi eredmények
CSEHSZLOVAKIA—BULGARIA 1:1 (1:0)

Szófiából jelentik: Tizenötezer néző előtt játszották le a Csehszlovákia—Bulgária világbajnoki selejtező mérkőzést, amelynek meglepetése, hogy Csehszlovákia döntetlen eredménnyel ért el. A bolgár csapat igen jól játszott.

Budapest, Nemzeti—Hungaria 2:2 (0:0), Ferencváros—Sziurketaxi 4:3 (3:2), Ujpest—Budai 1:0 (1:0), Kispest—Phöbus 2:0 (0:0), Elektromos—ETO 5:2 (2:1), Szeged FC—Bocskay 2:0 (0:0), Budafok—Törekvés 5:1 (3:0).

Bécs, Vienna—Admira 3:2 (1:0), Rapid—Austria 2:1 (2:1), FC Wien—Simmering 5:2 (2:0), Wacker—Favoritner 9:2 (4:0).

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Ma este: Különös szerelem

Steve Passeur-nak, a világhírű francia írónak a mult hét péntekén bemutatott és hatalmas közönség és sajtó sikert aratott színműve, a Különös szerelem ma este került újra színpadra. Szombaton és vasárnap a Sidy Thal előadások miatt meg kellett szakítani ennek a brilliáns színműnek az előadásait, de ez mit

sem von le annak értékéből és sikeréből. A közönség lelkes tetszésnyilvánításai és az egész sajtó egyhangú megállapítása, hogy a Különös szerelem egyik legsikerültebb előadása a színház prózai együttesének, biztos garanciái a darab sikerének.

Szerdán és csütörtökön este az évad nagy revü-operettsikere: 3:1 a szerelem javára

A mult hét csütörtökig egy hét alatt összesen tízszer került színpadra Abraham Pál hatalmas revü-operettje, a 3:1 a szerelem javára. Az a hatalmas siker, amelyet ez a gyönyörű kiállítás, szép muzsikája, eleven, bőhumorú

revü az eddigi előadásokon aratott, arra készítette az igazgatót, hogy ezen a héten is műsorra tizze. Így szerdán és csütörtökön este megint a 3:1 a szerelem javára kerül színpadra.

Sárgapitykés közlegény

— Erdélyi Mihály legújabb, százas szériát elért operettjének bemutatója —

Erdélyi Mihály, aki egymagában színiigazgató, színész, szövegíró és zeneszerző, minden évben meglepi a közönséget egy nagyszíni operettel. A Hazudik a muzsikaszó, Mit süg a fehér akác, Zsindelyezik a kaszárnya tetejét, Csavargólyán hí-es-zője igazán hívatott arra, hogy operettet írjon. Hiszen ki ismerheti jobban a közönséget és színpadot, mint egy színész-író. Minden darabja igazán nagy sikert jelent. Összes eddigi művei közül

azonban éppen a Sárgapitykés közlegény az, amely nagyszerű szövegenél és kitűnő zenénél fogva leginkább találta meg az utat a közönség szívéhez. Százas szériát ért el ez a kitűnő darab. A mi színházunk igen komoly ambícióval készült az operett bemutatására és a Gróf László vezetése mellett folyó próbák hangulatából ítélve az idény egyik kimagasló sikere lesz a Sárgapitykés közlegény.

Fekete Holló Társulat lesz a neve annak az erdélyi tarka színpadnak, amit Györi Ilés István, az Uj Transilvania szerkesztője alapít a Romániai Népkisebbségi Ujságírószervezet égisze alatt. Az állandóan turnézó kis művész társulat részére eddig a következő állomásokat biztosította a társulat igazgatója: Kolozsvár, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Szatmár, Nagybánya, Lugos és Oravica városokat. A városok és a társulat szervezése tovább folyik a elérhetőhatóság még december végén megkezdő működését a Fekete Holló Társulat, amely hézagpótló művészi intézménye lesz országárszíneknek.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:
Kedd fél 9: Különös szerelem. (Harmadszor.)
Szerda fél 9: 3:1 a szerelem javára. (11-ed-szer.)
Csütörtök fél 9: 3:1 a szerelem javára.

(12-ed-szer.)
Péntek fél 9: Sárgapitykés közlegény. (Erdélyi Mihály nagyszerű operett-ujdon-sága, nagyszabású, teljesen új kiállítás-ban. Rendező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos. Díszletek: Rajnai Sándor és Kudelász Károly. Tánccok: Tebán János. Főszereplők: Solymosán Magda, Úrmösey Magda, Sándor Stefi, Báza Eva, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Homm Pál, sbb. Premierbérlet 12. szám.)
Szombat d. u. 5: Meseáruház. (Olcsó hely-árlakkal.)
este 9: Sárgapitykés közlegény. (Rendes bérlet 12. szám.)

Vasárnap d. u. 3: Urilány szobát keres. (Olcsó helyárlakkal.)
d. u. 6: Sárgapitykés közlegény.
este 9: Sárgapitykés közlegény.

Szörnmék

legolcsóbb beszerzési forrása
Mandelbaum szücsnél
Calea Regele Ferdinand 20.

A ROMAN OPERA MUSORA:

Szerda, november 10: Fidelio.
Péntek, november 12: Három a kislány.
Vasárnap, november 14 (matiné): Három a kislány.

Hétfő, november 15: Enescu hegedűhangversenye.

Szerda, november 17: Faust és Valpurgi éjszakák. (A. Tripon tenorista fellépésével.)

ROYAL MOZGO MUSORA:

Hétfőtől: Maurice Chevalier legragyogóbb vigjátéka: A mosoly varázsa. Csak 3 napig.

CAPITOL MOZGO MUSORA:

Világsiker! Egy asszony különös története, az Annyal. Marlene Dietrich az asszony, Herbert Marschall a férj és Melvyn Douglas a szerető. Irta: Lengyel Menyhért. Rendezte: Lubitsch Ernő. Jegyek elővételben. Számozott helyek.

SELECT MOZGO MUSORA:

A franciák szolgálatában. Napjaink legizgalmasabb kémfilmje. A francia filmgyártás remeke. Főszerepekben: Edwige Feuillere és Erich v. Stroheim.

URANIA MOZGO MUSORA:

Borzalmak völgye. Csodás felvételi, érdekes tartalmu színes film, főszerepekben: Pat O'Brien és Ann Sheridan.

MUNKAS MOZGO MUSORA:

3, 6 és 9 óraker: A rejtelmes India. Monumentális filmdráma. Fősz.: Roland Colman és Loretta Young. II. Így végződik egy szerelem. Társadalmi dráma. Fősz.: Willy Forst és Paula Wesely. III. Színes Sully Simhonie.

עס ווירד געוויכט אין בחור בן חורה וייט טעויריג גוטער בעל תפילה, דער פערבונדער מיט איינעם שידוך אינען שויב פאסטען אין איינער גרעסערן ארטיה קהלה אלס נון בעקאמ-מען זאלי.
אינפארמאציען פארשילט:
אנטראנט יונד צו ריכטען אן:
Farkas Lipót, Lopus.

Oberrabbiner
Freund I. Reghin

Nin-clau

Két fi

Timisoara, Politechnikum hallgató.

Semmilyen zsidó hallgatót fogadtak, sem dályozza meg állampolgárokat beiratkoznak. Hét év előtt volt többiben elvett Temesváron annak idején.

Ké

Hét év után ismét meg akarták a temesvári kérvényeiket, hiszen előrt bizonyítványt g, i születési és A két zsidó berger Misinek gyóditróban ceumba végze nyai alatt sajtó fiu dr. Winkler nem a jólé hogy külföldi lett a temesváritezék.

A két fiu zata értelmében beültek a padlókérdővet, amelyek első ké melyik középiskola bakkalaureát kitöltötték a szengtek, amelyek valba, hogy és egy hangyá betakarták a szomszéd padló észre legalább ga meg nem lesz, az ugyan lább szabálys zott diákjai a fog lehetni az magánuton viz teli vizsgán ide akkor a később teljesen ki van. Az egyik diák dőivról a papírszomszédaival nos lenni.

„Premilita

Egy assziszt de lehet, hogy zájuk lépett és litar-ügyben elő számú szobába iratait és félté gos asszisztens. Ebben a szob várta őket, akik gadták a jogga zsidó fiut.

Az egyik idők és megkérdztek zsidó létük kezni egy árja Misi válaszolt sen:

— Mi nem tükola, azt hittük nikum, ahova beiratkozhatik, nyeknek megfelel — Nem tud

Str. N. Iorga

Nincs törvényes numerus clausus, de van gyakorlati numerus nullus

Két fiatal zsidó diák kálváriája a temesvári Politechnikum felvételi vizsgáján

Timisoara, november 8. A temesvári Politechnikumon hét év óta nincsen zsidó hallgató.

Semmilyen intézkedés nem tiltotta el a zsidó hallgatókat a beiratkozástól és a látogatástól, semmilyen törvény nem akadályozza meg a zsidó nemzetiségű román állampolgárokat, hogy a Politechnikumra beiratkozzanak és mégis nincsen zsidó diák. Hét év előtt volt az utolsó, akit diaktársai több ízben elverték, úgyhogy elment a kedve Temesváron oklevelet szerezni. Az eset annak idején a temesvári zsidó közéleti

férfiak méltóságát és erélyes fellépése folytán elfelháborodást keltett az illetékes körökben. A városi tanács nyílt ülésen foglalkozott a kérdéssel, megbélyegezte a történetet és megtorlasképpen megvonta a Politechnikum városi szubvencióját.

Hogy aztán a szubvenciót újra megadták, sőt felemelték és hogy az illető zsidó diák és a többi zsidó diákok érdekében nem történt semmi olyan intézkedés, ami lehetővé tette volna tanulmányaik folytatását, az teljesen más lapra tartozik, de szomorúan jellemző a helyzetre.

Két zsidó diák újra megpróbálja

Hét év után két szegénysorsú zsidó diák ismét meg akarta próbálni, hogy beiratkozzanak a temesvári Politechnikumra. Beadták kérvényeiket, mellékeltek az összes törvényesen előírt iratokat, az állampolgársági bizonyítványtól kezdve egészen az érettségi születési és újraoltási bizonyítványig.

A két zsidó fiú közül az egyiket Grünberger Misi névvel hívják, az édesapja Gyergyódtóiban cipész. A temesvári zsidó liceumba végzett. Középiskolai tanulmányai alatt sajátmagát eltartotta. A másik fiú dr. Winkler ügyvédnek a fia, aki szintén nem a jólét és passzió készített arra, hogy külföldi egyetemi tanulmányok helyett a temesvári Politechnikumon kísérletezzék.

A kérdőív

A két fiú megjelent a főiskola szabályzata értelmében előírt felvételi vizsgán és beültek a padba. Mindegyik kapott egy kérdőívet, amelyet ki kellett tölteni. A kérdőív első kérdése az, hogy az illető diák melyik középiskolában végzett és tette le a bakkalaureátusi vizsgát. Illedelmesen kitöltötték a kérdőíveket, egy kicsit feszengtek, amikor beírták a megfelelő rovatba, hogy „Liceul Izraelit, Timisoara” és egy hanyagul otfelejtett félv papírral betakarták az egész kérdőívet, hogy a szomszéd padban ülő diákok ne vegyék észre legalább addig, amíg a felvételi vizsga meg nem történik. Hogy aztán mi lesz, az ugyan nagyon kérdéses, de legalább szabályszerűen felvett és beiratkozott diákjai a Politechnikumnak. Ha nem fog lehetni az előadásokat látogatni, talán magánúton vizsgázhatnak. De ha a felvételi vizsgán idejében nem jelennek meg, akkor a későbbi beiratkozás lehetősége teljesen ki van zárva.

Az egyik diák azonban félretolta a kérdőívről a papírt és azonnal összesugott a szomszédaival. Az atmoszféra kezdett kínos lenni.

„Premilitár-ügyben a 12-es szobába”

Egy asszisztensnek kinéző fiatalember, de lehet, hogy egy idősebb diák volt, noz-zájuk lépett és közölte velük, hogy premilitár-ügyben először be kell menniük a 12. számú szobába. A két diák összeszedte az iratait és félénken bekopogott az állítólagos asszisztens által megjelölt terebe.

Ebben a szobában mintegy 20-25 diák várta őket, akik fenyegető zajongással fogadták a joggal megilletődött két fiatal zsidó fiút.

Az egyik idősebb diák hozzájuk lépett és megkérdezte tőlük, hogy miért merészeltek zsidó létükre felvételi vizsgára jelentkezni egy árja főiskolában? Grünberger Misi válaszolt komolyan és méltóságteljesen:

— Mi nem tudtuk, hogy ez egy árja iskola, azt hittük, hogy egy román Politechnikum, ahova minden román állampolgár beiratkozhatik, ha a törvényes követelményeknek megfelel.

— Nem tudjátok azt, hogy ide hét év

óta nem merete zsidó betenni a lábát? — kérdezte a diákok vezére.

„Lehet, hogy te egyáltalán becsületés vagy?”

Grünberger Misi bátran, mondhatnánk hőiesen felelt:

— Nézzétek, én egy földhözragadt szegény diák vagyok. Szüleimnek nincsen pénze, hogy külföldön tanuljak és mégis szeretnék hajlamomhoz képest technikus lenni. Nincsen más lehetőség rá, mint a temesvári Politechnikum. Igérem nektek, hogy egész évben nem foglak benneteket zavarni, ha akarjátok, mégiscsak nem is beszélek egyikőtökhez sem. Csendesem meghúzódva tanulni szeretnék.

A tereben már zugás keletkezett,

Teljesen újjászerveve, nagy-szabású programmal készül az új szezonra a Goldmark-énekkar

Régi problémája a kutató embernek, annak tisztázása, vajon beszéd, vagy énekhang utján fejezte-e ki az első ember gondolatait?... Sajnos, bár a legrégebbi idők óta a hosszadalmas kutatások egész sora próbált erre a kérdésre fényt deríteni, tisztán látni e kérdésben ma sem lehet. Egy biztos: a történelem legősibb és ismert idejében is, amidőn már az ősember ráeszmélt arra az örök igazságra, hogy az élet küzdelmeit, fáradalmait, örömeit és bánatait könnyebb elviselni és kiélvezni, ha bajtársi közösségben él, ennek a közösségnek kalandjaikat emelkedetebb hangon — recitálva — adták elő. Ezzel a ténnyel az énekhang ősi eredete felderítést is nyert. Az énekhang ősi kutatásaiban viszont egy nagyon érdekes eltérés mutatkozik az egyes hangszerek öskutatásaival szemben. Amíg ugyanis minden hangszere, a kutatások során ősi mivoltában, mint szóóhangszer jelentkezik, addig az énekhang már legősibb formájában is a szóóéneklés mellett énekegyüttes alakjában megtalálható.

A háború utáni idők zenei életének egyik legjellegzetesebb megnyilvánulása a zenekarok és énekkarok iránti nagyarányú érdeklődés.

A 20. század elején, de különösen a világháborút követő esztendőkből az énekkarok részére oly dúsz esztendők következtek, hogy ezek hatása alatt a modern zeneirodalomnak bizony nem egy igazi énekkari remekműve született meg. A felvirágzó korszak legszebb példáját mutatta, hogy az érdeklődés nemcsak a hatalmas arányaival mindig lebilincselő zenekarra és nagy vegyes énekkarokra irradt előadások iránt nyilvánult meg, hanem a háborús

NEM HIANYOZHAT EGY HAZTARTASBÓL SEM

ARAGAZ

egyik-másik már sürgette a „gyakorlati közbelépést” a sok vita helyett, de a diákok vezére leintette őket és így szólott a két zsidó diákhöz.

— E pillanatban a kezeim között vagyok. Egyet intek és a diákok véresre verek benneteket. Én azonban nem ezt csinálom. Lehet, hogy ti ketten egyénileg becsületesek vagytok, de a fajtatok gonosz és a román nép törekvésére törekszik. A tudományok ezt a várát egyszer és mindenkorra megtisztítottuk a ti ronda fajtatoktól. Most adok mellétek négy diákokat, akik kikísérnek az utcára, nem mentek vissza a felvételi vizsga termébe és örökre kiveríték a fejetekből azt a hiu gondolatot, hogy a Politechnikum diákjai legyetek.

Minden további vita felesleges és lehetetlen volt, négy diák megfogta Grünbergert és Winklert és kitesékeltek őket az utcára.

Közben bent folytak a felvételi vizsgák. A temesvári zsidóság vezető köreinek minden intervenciója hiábavalónak bizonyult, elsősorban azért, mert „a zsidó diákok lekésték a felvételi vizsga terminusáról.”

A temesvári Politechnikumon nincs törvényes numerus clausus.

Rosenfeld Sándor

léállítását érdemelje ki.

Alkalmunk volt ezzel kapcsolatosan beszélgetést folytatni a zenetársaság fiatal, energiával teli karmesterével, Fischer Vilmossal, aki hatalmas munkakedvvel készül az énekkar teljes átszervezésére. Fischer karmester szerint az énekkarban nem föltétlenül szükséges zenei előképzettséggel birni azoknak, akik abban aktív szerepet akarnak végezni. Muzikális fiú és egy kis hanganyag elegendő ahhoz, hogy lelkiismeretes próbálógatással az egyénből nem hosszú idő alatt, kitünő „énekkari anyag” váljék. A próbákat hetenként egyszer este 9-11-ig tartja és hogy az énekkar esetleges elméleti hiányai is megfelelően pótolva legyenek, a próbákön elméleti oktatásban is részesíti a tagokat.

A fiatal karmester arról a nem is olyan messzire nyúló lehetőségről beszél, hogy a Goldmark kitünő zenekara egyet-egy új énekkarral együttes hangverseny keretében számolhat majd be a közönségnek, a végzett munkáról.

Érdeklődünk nála, hogy milyen műsortervei vannak az énekkart illetőleg? Megtudtuk, hogy elsősorban a Zenetársaság kottatárában is található Mendelssohn, Sulzer, Levandovszky, Händel, Bach, Beethoven, Mozart és Schubert kiváló énekkari munkáit akarja programra venni, de műsorra kerülnek Gnjessin, Brüll, Bartók, Kodály, Goldmark és fiatal palesztinai szerzők énekkari művei is, melyeknek bemutatása a hangversenyek külön szennációi lesznek. Örömmel értesülünk végül arról, hogy a Goldmark agilis vezetősége megteremtette a szükséges anyagi alapot egy kitünő hangu pianinó beszerzésére is, melynek kiválasztása lelkiismeretes keresés után meg is történt, úgy hogy az énekkar minél szélesebb alapokra való fektetéséhez a Zenetársaság a maga részéről mindent megtejt.

Zongora, kottaanyag, tágas próbaterem várja az énekkar felvételébe jelentkezni akaró hölgyeket és férfiakat. Hiszsiük, sőt mi több, biztosak vagyunk benne, hogy a Goldmark Filharmóniai Társaság eme kulturmezmozdulását is a legnagyobb érdeklődés fogja követni.

H. J.

Gyógyfürdők metropolis

3-hetes pausalkura Budapest

Vizummentes beutazás Magyarországra 50%-os kedvezmény a MÁV vonalain. Gyógy szállodai lakás, teljes ellátás, illetek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Lejben fizethetők az

„Europa”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodáiban.

CLUJON „EUROPA”-ECONOMIA, Piața Unirii 23.

ביה
עס ווירד געוויסט אין
מנעוויי גוטע בעל השלי
מיט איינעם שידוך אינען
אינער גרעסערן ארטיג קר
מען זאל.

אינטארמאטאן ערטיילט:
אנטראנע זינד צו רייסטען
Farkas Lipót, Lapos.

STERN-féle ort. kóser vendéglő Nagyvárdon

Str. N. Iorga (volt Zöldfa uca) 19. Országszerte elismert kitünő konyha, szolid árak. Erdély vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozhelye.

Sidy Thal és Tefnerék társulatának vendégjátéka Kolozsváron

— Az „Ojcer” Solem Alejchem-Sternberg zenés játékanak bemutatója —

Solem Alejchem felülmúlhatatlan ábrázolója a zsidó szegénységnek és fájdalomnak. Szíve vérebe mártja a tollát, valahányszor a nékülözésektől már kómikumba fordult típusairól, Kasziliwke zsidóiról ír, kiket sorsuk és születésük hasonlókká formál egyaránt Ukrajna és Lengyelország, Máramaros és Szatmár, Kisenev és Jasi vidékén. A nagy humorista egyik legmeghatóbb írása az „Ojcer” (A kincs) is ebbe a témakörbe esik. A kicsi zsidó várost vázolja olyan napokon, amikor a véletlen aranyat csillogtat meg előttük és amikor a sárga ásvány fénye a boldogság minden színárnyalatát bontja föl a kicsi emberek fantáziájában. Ennek a tragikomikus történetnek a dramatizálásával jelentkezett a Sidy Thal társulat erdélyi turnéján.

Író és rendező, színész és muzsikusi enyri mély élményt, ennyi meghatódottságot szelid fájdalmat és artiztikus szépséget nem nyújtott nekünk a vilnaiak óta.

Sokan a Szomorúságának énekesével vetik össze, mert hasonló témájú és előadásában ez is expresszionista. Alapvető különbsége, hogy Osip Dymov megható témáját egyetlen emberre, a költői lelki Joskera és szükebb rokoni és baráti körre korlátozza, míg Solem Alejchem a zsidó népnek a tengerét mutatja be egy csöpp vízben. Solem Alejchem eredetije különböző dramaturgok átdolgozásában került színpadra, többféle változatban játszották, legutóbb a Habima színpadán Palesztinában. Nálunk Jozsef Sternberg dolgozta föl költőien, szimbolikusán, zenei aláfestéssel, (Max Halm átértett stílusos munkája) és színlavánál divatos expresszionizmussal, ami szín- és formahatásaiban talán a témához és a téma levegőjéhez. Sternberg tiszteletreméltó gondolat és a jelenetek zseniális csoportosításával csinált egységet a darabban, mesteri kézzel és nobilis fantáziájával fonta össze a valóságot és álmot. Igaz költő, akire respektussal és hálával kell gondolni.

Azok miatt, akik a vilnaiak óta már elszoktak az expresszionista színpadtól, kicsi bővebben adjuk az Ojcer meséjét.

A határos, templomi hangulattal teli prólógus után egy orosz-lengyel zsidó városka piacterét mutatja a szín a mult század évtizedeiben, Tamuz hónap tizenhetedikén, a hosszú meleg bójtnapon. A zsidók súlyos helyzetüket vitatják meg, nem jönnek vevők és még szó lehet arról is, hogy a várost, amely ma még a gróf hitbizománya, az állam kisajátítja, elkobozza a mágnes jogait és akkor ki tudja mi lesz velük.

Imádkozni kell, mondják, hogy a kártyás főr sokat nyerjen, nehogy a zsidócskák egzisztenciájukat veszítsék. A beindítás hatásos jelenete, amikor a város bölcsének, Lévi Mogyowoiert kereskedőnek a leánya, Eszter felolvassa egy amerikai unokafivérének a levelét, aki kellemesen emlékszik vissza a boldog gyermekkorban együtt eltöltött évekre. Jön a gróf intézője, Wlatzlawsky, akinek a város pénzváltójával, helyesebben uszorasával Jude Torbevel üzleti dolgai vannak.

A város iskolamestere, a pupos melamed nagy ijedten közli, hogy bójtnap lévén, a fiúk délelőtt kísértáltak a határra, Icígl, a pénzváltó gyermeke a régi temetőbe ment és egy Napoleon-aranyat talált. Bizonyára lopta. Az apa, aki az érme szakértője, megvizsgálja és megállapítja, hogy igazi. Napoleon 1818-ban a moszkvai hadjárat során erre is járt, bizonyára ide rejtették a híres császári aranykincset, a tallér ebből való. Mámoros boldogság tör ki, miközben megjelenik a megszemélyesített kincs is.

Jüdl Torbe, az özvegy pénzváltó-uszoras csak abban az esetben segíti a községet ásatási költségekkel, ha feleségül kapja Esztert. Az apa, Lévi Mogyowoiert a közönség érdekeiért — tovat halakla — یداغی Esztert. A zsaroló pandur is megkéri Esztert. Elárulja, hogy valamikor zsidó volt, fiatal korában erőszakkal kitérítették, de Eszter kedvéért visszatérne ősei vallásához.

Megtartják az eljegyzést megelőző ünnepeket — kabolat kinjan — az uszoras Torbeval. Eszter nagy lelki fájdalmaktól eszméletét veszti. Lázalmában az aranyruhás rőt szakállas megtestesült kincset a kecskével látja, ami a kicsiny zsidó város szimbóluma.

Megjelenik Napoleon. A zsidók azt hiszik, hogy vissza akarja venni a kincset. Megszoritja Eszter kezét és gavottat táncol vele.

Benny Ben, az amerikai unokafivér eljött Eszterért. Gunyolja a város zsidóit, akiknek minden gondolata és érzése a kincs. Magasztalja a produktív cselekvést, a modern technika áldásait és Amerikát a szabad munka országát. Lévi Mogyowoiert elmondja, hogy esténként látja elhunyt édesapját, aki figyelmezteti a kincsrre. Eközben jön egy távoli határközsgéből az özvegy Elke és panaszos bőbeszédűséggel mondja, hogy Tamuz tizenhetedikén, a bójtnapon a temetőben járt szülője sírján és itt elvesztette a Napoleon-aranyát. Hallotta, hogy egy gyermek megtalálta, jött tehát visszakövetelni tulajdonát. Csak hogy a zsidók akkor már fanatikusan hittek a kincsben és kikacsagták. Elhatározták, hogy elmennek a rabbihoz. Benny Ben megígéri a pandur Holoweskének, hogy támogatni fogja abban, hogy Esztert elvehesse, ha kint a temetőben végrehajt néhány trükköt.

A temető-jelenetek után Benny Ben és Eszter lakodalmát látjuk a színen. Holoweske följelentéssel fenyegetőzik. A rabbi bölcs szavai megnyugtatók a város zsidóit és végül megkerül a kincs Solem Alejchem „Ojcer” című művének alakjában. (Mellesleg: A Habima feldolgozásában a kincs megkerül és pedig a produktív munkára való készségben, amit az amerikai Benny Ben propagál.)

Sidy Thal, Tefner és Sadigursky kettős szerepet játszanak. A diva, mind a kettő — az élete virágában levő Eszter szerepét éppolyan természetességgel és megrázó fájdalommal alakítja, mint a harmadik felvonásban az elnyűtt többgyermekes özvegyet, Elkét. Mint Eszter a boldogság mámoros jelenéseiben búbájosan finom, mikor az amerikai fiu rimes levelét olvasza és gyermekesen kicsapongó, míg dance macabréja, amelynek versében boldog társ nőt idézi, hogy jönnének segítségére, elágyuló egyben és fenséges. Mint özvegy két gyermekkel jelenik meg a közsg emberrel elött, egy négy évessel, aki a szoknyájába csimpaszkodik és karján egy csecsemővel, akit panaszkodása közepette a földre ejteget. Felejthetetlenül tragikomikus figurája az apró csemétéivel magára maradt, elnyűtt zsidó proletár-asszony-nak.

Tefner, bő aranyköpenyben és hogy hozzáigazodjon a zsidócskák fantáziájához, aranyásvos imamellényben, az arany göggyével és előkelőségében jön a színpadra. Méltóságos, határozott, öblös, siri beszéde valóban tulvilági. Aztán a vége felé, mint amerikaiat látjuk öntelten, kicsit ficsurosán, az Ojcer bolondjait kigunyolva, a városka zsarnokának, Holoweskón felülkerekedőn. Moziban nem látunk külön „huszonnyolcast”. Sadigorsky játssa Eszter apját, Lévi Mogyowoiert. Amit Solem Alejchem plántált belénk a kasziliwkei nemesekről, azt maradéktalanul megtaláljuk az általa kreált alakban. Olyan közéleti férfi — klattier — aki Rotschild-hoz is bejut azzal, hogy az örök élet elixírjét hozza. És mi az? — kérdi Rotschild. „Jöjjön lakni Kasziliwkebe, ott még nem halt meg gazdag ember” — mondja. Ügyes kedő és naiv, okoskodó, jószívű, de az arany messze csillogása megszedíti, leányát is a kőzútlatnak örvendő uszorasnak dobná oda. Másik szerepében vak koldust játszik és szépen hegedül.

A Berkovics adja a pandur Holoweskét, aki kövér, elszánt, nagybajuszu, rámenős és alattomos. Becsapná, miközben üdvéért imádkozik, magát a cárt is. Sok mulatságos vonást hoz alakjába a kitinó színész, aki egészen fiatalon kezdte a vilnaiaknál és vilnai stílusban valóban nagyra fejlődött. Berkovics egyébként Sternberg helyettese a rendezésben.

Kiemelkedtek játékkukkal M. Gerschensohn, aki a melamedot ábrázolja. Pupos, komikus, kicsi alakja is neveltet, de azonfelül jól érzékelteti típusát. Ezt állapíthatjuk meg L. Levinről, Jüdl Torbe, az uszoras megszemélyesítőjéről, Smilovicsről, Roitmannról, a fiatalabb Berkovicsról. Kitinó volt F. Sorokin, aki a nagy darab Wlatzlawskyt, a gróf számtartóját játszott a kockás ruhában, csizmában, összekötött esernyővel, mint hatalmi szimbólummal a kezében.

A nőszereplők közül Eszter anyjáról kell főleg megemlékezni, akit Etta Sadigursky játszott stílusosan, átérzéssel, minden tulhajtás nélkül. A kómika Róza Fachler, aki a kövér szakácsnét játszotta, sok derült keltett. A gyermek többszörös szerepét a kiváló karmester és hegedűs Kreysler leánykájától láttuk. Elragadó volt. Aminthogy az egész játék elejétől végig mosolyt ébresztett és könnyt fakasztott.

Vasárnap este „A színnáz lángokban” címen revüt mutattak be. Elégett a színház — jelentette a rendező Berkovics humorosan — és bemutatásra kerül, amit meglehetősen menteni. Mókák, táncok, aktuális strófák, egyszóval bőséges kabaré kacagattatja a közönséget. Sláger csekék az estnek Sidy Thal nagyra sikerült Chaplin-utánzása volt. (sz.)

Hogyan él a négus?

Egy francia újságíró riportja a négus angol lakhelyén tett látogatásáról és a volt császárral folytatott beszélgetéséről

London, november 8. Haile Szelasszie, az abessziniai exnégus Somme-set az elegáns angol fürdőhelyet választotta lakhelyéül, mert ez a szép angol tündül feltünő módon hasonlít egykori birodalmának fővárosához.

A „Paris Soir” egyik riportere audienciát kért a négustól a londoni abesszin követségen kezesztül, amely megszakítás nélkül tovább működik.

Az audienciáról a francia újságíró az alábbi sorokban számol be:

„Az exnégus rezidenciája szép, fehérre festett egyemeletes kastély, amelyet körülbelül ötven évvel ezelőtt építettek. A négus tavaly vette meg ezt a épületet, renováltatta azt, anélkül, hogy külső arcúlatán változtatott volna. Az előcsarnok kvémszínű falai között és a szalonban, ahová a titkár bevezetett és ahol várom kellett néhány percig, mi alatt felmentett öfelségének, zöld pamlagok fogadtak.

Franciául ad interjút a négus

Mialatt a bevezendést nézegettem, a küszöbön megjelent a négus. Mély emóciót váltott ki belőlem ennek a tökély embernek a megjelenése, aki vékony kezét barátságos arccal, minden erőltetett modorosság nélkül, közvetlen egyszerűséggel nyújtotta felém és helylyel kínál meg. Fekete papucs és a bokánál összeszótított nadrág volt rajta, vállán pedig magasnyaku bársony köpeny, amelyet „kaba”-nak neveznek.

A fiatal titkár szólalt meg először. — Öfelsége kérdi, hogy nem-e hozott valamit magával? Zavartan nemet intettem fejemmel.

— Akkor megpróbálók franciául beszélni — mondotta a császár, és egyhét iróniával tette hozzá:

— Kérdéseket akar intézni hozzám... Igyekszik fogok a lehető legérthetőbben és legmegfelelőbben válaszolni.

A sommerseti villa és az adis-abebei palota

Megköszöntem az uralkodónak kedvességét és megkérdtem, igaz-e, hogy az angol fürdőhely, ahol most lakik, oly nagyon hasonlít Addisz Abebához?

— Igen — hangzott a válasz. Itt is ott is dombok által övezett völgyben fekszik a város. E villa fekvése pedig éppolyan, mint amilyen az addisz-abebei palotáé volt...

A négus nagyon tisztán beszél franciául, lassan, nem mintha keresné a szavakat, ha-

nem ment igyekezett jól megfogalmazott mondatokat szerkeszteni.

— Ezért telepedett le ezen a fürdőhelyen?

— Nem egészen. A meleg fürdőkért jöttem ide, amelyek ugyanolyanok, mint az adis-abebeiak. Tetszett nekem a környék. Aztán el kellett határoznom magam arra, hogy elhagyjam a szállodát...

— Miért?

— Nagyon drága volt, — mondotta egyszerre — és szomorú mosollyal a négus.

— Egyébként kitinó iskola van itt, amely növendékeit az egyetemi tanulmányokra készít elő. Ide adtam be második fiamat, Harar heceget...

— És Menen császárné?

— Itt lakik. A nagyobbik fiam, Aszfawnesszen hebec, a trónörökös, szintén ideérkezett. A család most teljes...

A négus mindennapi elfoglaltsága

Meg van elégedve a fogadtatással, amelyben az angolok részesítették?

— Teljes mértékben. Mondhatom, meghatótt ez a fogadtatás. Egyébként nemcsak az angolok, hanem az egész világ rokonszenvvel viselkedett irántam.

— Mivel tölti napjait?

— Elsősorban a levelezést bonyolítom le, aztán dolgaim után nézek. Francia lapokat olvasok és ha van időm emlékeztetéseim írom. Itt véget is ért a négussal folytatott beszélgetés, aki mielőtt visszavonult volna, megengedte nekem, hogy megnézzem a házat és a kertet. A négus dolgozó szobájának burtorza egy nagy íveszta, amely tele volt etiopiai betűkkel írott újságokkal és térképekkel. Itt tölti a négus napjainak azon idejét, amit a munkának szentel.

Az exuralkodó reggel hétkor kel, mihelyst felöltözködik kápolnába megy, amelyet a császárné és a tönk ökos társaságában reggelizik, majd dolgozószobájában megy, amelyből ebédidőig ki sem mozdul. Délután sétakocizásra megy a környéken és a Fortts cukrászdában teázik. Itt szokott fogadestélyeket is adni.

Nem dohányzik, mert iszik alkoholt és egy angol kértés irányítása mellett gondozza kertjét. Néha Londonba utazik, amikor ott dolga van és minden ceremonia nélkül fogadja azon alattvalóit, akik követték őt száműzetésbe.

A négus családja is visszavonult polgári életet él. De mintsem veszítették a család tagjai méltóságukból.

Művészi Lakberendezés

SZÉKELY és RÉTI
BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREŞ
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁNTATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

A birodalmi miniszter rend

Ellátással és kettő az esztendő nap napján tőlük származó beosztása is. Azóta a kört és 90 fónak egyiptomiak, föniciak és ujkori Eu'opa né mustálbák készülték száján, hanem az é koordinátarendszere keleti hosszúság és tryk fókán fekszik, kö-beosztás alapján mert ha valakinek hogy a kört 297 és nyomban teljesen földrajzi megjelölése ugyanancak megzavart megállapítaniok, ho pontján vannak.

Eddig mindenki körbeosztást, aminek gyarazata, hogy ma szok, georgafusok é doltak arra, hogy a fajhoz tartoznak, ami jó sem származ segíteni kell és a miniszterium el is kör 400 fókából álljo és másodpercek he szekből. A birodalmi megmutatta, hogy a teremtenti, ambé e'ely nem minden é terjed ki a földgömb

A térképeken teljes ugyanannak a l fára rajzolva rögtö szik. Ezek szerint le 360 fokos sémi kő unton megrendszabál Németerszágban. R hogy 50%-ig siker behát Németszág kö-öket.

A svéd főnőgedését fejezte ki ro esolathon. Stockholm tábornok, Gusztáv kijelentette, hogy a látogatása igen érdekes román közve uralkodó igen figyel ö kössével, akinek t don rendezték meg tal felajánlott dísz tét jelent, ami öb get.

35 román pá tőny lelkészei kísé Eiskovits Károlyné Sápatakon (Maros lanul elhunyt 38 é Károlyné, szül. T volt és milyen vesz zség zsidó és nemz tésén mutatkozott mában. Ritka temé sze etetnek, az em felekezeti békének latkozása. Köztisz volt a felesége dr. mellett magasztos teljesített. A maga jóssággal párosult b sát élvezte minden Különösen a paras nagy szeretetnek é sóját, féjje és két és a kö-myéek apé papjai állták körül ságának megfelelő falvára vitték holt. A sárospataki bucs jelenet volt. Dr. Lő főrabbi bucsúztatój kése, a göögkelet formátus pap állot sója elé és könnyé bucsút tőle az eg után elindultak a k. Az elhunyt hozzá három lelkész is e lázsfalvi temetésen tott megrázó gyász református lelkész és veszteség érte s különbségre való te

HIREK

A birodalmi belügy-minisztérium elrendelte...

csillagszáttal és kerekében 360-nak vették az esztendő napjainak számát. Ennek alapján töltik számmal a körnek 360 fokos beosztása is. Azóta 360 foknak számították a kört és 90 foknak a derékszöveget görögök, egyiptomiak, föníciaiak, arabok, a középkori és újkor Európa népei is. Nemcsak logaritmustáblák készültek a 360 fokos körbeosztás alapján, hanem az égboltozat és a földgömb koordinátarendszere is. Hogy Bucuresti a keleti hosszúság és az északi szélesség melyik fokán fekszik, az szintén a 360 fokos körbeosztás alapján mondható csak meg, mert ha valakinek például az jutna eszébe, hogy a kört 297 és 1/2 fokra ossza be, akkor nyomban teljesen megváltozának ezek a földrajzi megjelölések és főleg a tengerészek ugyancsak megváltoznának, ha azt kellene megállapítani, hogy az óceánok melyik pontján vannak.

Eddig mindenki elfogadta a 360 fokos körbeosztást, aminek nyilván az volt a magyarázata, hogy matematikusok és csillagászok, geográfusok és tengernagyok nem gondoltak arra, hogy a kaldeusok szintén a sémi fajhoz tartoznak, amelytől, tudvaleg, semmi jó sem származik. Ezen természetesen segíteni kell és a német birodalmi belügy-minisztérium el is rendelte, hogy ezután a kör 400 fokról álljon, a fokok pedig percek és másodpercek helyett tized- és századrészekből. A birodalmi belügyminisztérium megmutatta, hogy a fokok között is rendet tud teremteni, ámbar csodálatosképpen ez az erő nem minden és a rendelet hatálya nem terjed ki a földgömbre.

A térképeken tehát továbbra is 360 fokos lesz ugyanannak a körnek, amely német táblára rajzolva rögtön 40 fokkal megzavarodik. Ezek szerint lesz tehát kaldeus eredetű 360 fokos sémi kör és belügyminisztériumi uton megrendszabályozott 400 fokos árkör Németországban. Röviden tehát az történt, hogy 50%-ig sikerült árszámitani a fokokat, tehát Németországban bevezettek a félárja köröket.

A svéd tönörökös vendkívüli megelégedését fejezte ki romániai látogatásával kapcsolatban, Stockholmból jelentik: Cederschiöld tábornok, Gusztáv Adolf tönörökös attaséja kijelentette, hogy a királyi fenség romániai látogatása igen érdekes és tanulságos volt. Az egész román közvélemény és különösen az utalkodó igen figyelmesek voltak a svéd tönörökösével, akinek útját a legkielegítőbb módon rendezték meg. A cernáuti egyetem által felajánlott díszdoktori cím nagy kitüntetés jelent, ami önmagával töltötte el a herceget.

35 román paraszt és Sárpatak keresztény lelkészei kísérték el utolsó útjára dr. Eisikovits Károlynét. Balázsfalváról jelentik: Sárpatakon (Marosvásárhely mellett) váratlanul elhunyt 38 éves korában dr. Eisikovits Károlyné, szül. Tencsiner Józsa. Hogy ki volt és milyen vesztés érte halálával a község zsidó és nemzsidó társadalmát, az természetesen mutatkozott meg a legmeghatóbb formában. Ritka temetés volt ez: a felebarátai szertartás mellett, az emberi együttérzésnek és a felekezeti békének megindítóan szép megnyilatkozása. Köztisztviselőben álló körorvosnak volt a felesége dr. Eisikovits Károlyné. Férje mellett magasztos embebaráti szolgálatot teljesített. A magas intelligencia mélyeséges jósággal párosult benne, amelynek kisugárzását élvezte minden ember, aki körülötte élt. Különösen a parasztek köreiben övendett nagy szeretetnek és népszerűségnek. Koporsóját, félje és két kis árvája mellett a falu és a környék apja nagyja, parasztjai és papjai álltak körül. Az elhunyt utolsó kívánságának megfelelően Sárpatak: Balázsfalvára vitték holttestét és ott temették el. A sárospataki búcsúztatás mélyen megrendítő jelenet volt. Dr. Lövi Feenc marosvásárhelyi főrabbi búcsúztatója után a falu három lelkésze, a görögkeleti, a római katolikus és református pap állott a zsidó orvosné koporsója elé és könnyes meghatottsággal vettek búcsút tőle az egész lakosság nevében. Ezután elindultak a koporsóval Balázsfalva felé. Az elhunyt hozzátartozóival 35 paraszt és a három lelkész is elkísérte a koporsót. A balázsfalvi temetésen Kausz Lipót főrabbi tartott megrázó gyászbeszédet, majd a sárpataki református lelkész mondotta el, milyen gyász és vesztés érte a sárpatakiakat, felekezeti különbségre való tekintet nélkül.

Fölvátták a kolozsvári új ortodox zsidó temető szertartástermét. Vasárnap délelőtt avatták föl a kolozsvári ortodox zsidó temető szertartástermét, mely egyszerű, nemes vonalával a város perifériájának egyik határos középülete. Az avatáson a Chevra Kadisa előjárósága és választmánya jelent meg, továbbá a szertartás-ház főalapítói, a Sennensieb család tagjai, Sennensieb Hermann és Soma, Bender Sándor, Löwy Lázár, míg megh. Weitheimer Miksa újszóló Weisz Bea igazgató. A megnyitó beszédet László Gyula chevra-elnök tartotta, háláját fejezve ki mindazoknak, akik a kegyeletes hajlék létrehozását alapítványokkal lehetővé tették. Egyben újabb alapítványok megszervezésére buzdított. Glasner Akiba főrabbi a Biblából vett idézetekkel mutatott rá, hogy emberi életet csak akkor lehet és érdemes élni, ha földi létünket a kölcsönös segítés, ha a közönséget való munka és odaadás tölti be. Ezzel biztosíthatjuk az időtlen életet a társadalom új generációjában is. Hálával gondol az alapítványozókra, az építésre és a chevra irányítására. Rimóczi Jakab, chevra-elnök mindenekelőtt rámutat az elnök László Gyula és a titkár Mészáros Elek érdemeire, akik fáradtságot nem ismerve dolgoztak a mű létrehozásán. Igaz elismeréssel adózik a tervező Ölthaus emlékének, aki tehetsége és munkája javát fektette ebbe az alkotásba, amellyel apja Ölthaus Abraham nevére kívánja megörökíteni, aki négy évtizeden át állott a Szentegyetlen szolgálatában. Az avató ünnepélynek a déli órákban lett vége.

Clujon
piac-főtéren nagyjövőü üzlethez
150-200.000 lejfel

társ kerestetik

Ajánlatok „Rentábilis” jellegre a kiadóba.

Halálozás. Kugel Dezső a bradi ügyvédi kar és társadalom kiváló tagja 57 éves korában hosszu szenvedés után elhunyt. Temetését nagy részvét mellett 9-én ment végbe. Kugel Dezső dr. nagy szerepet játszott a zsidó közéletben is és halála Erdély szerte nagy részvétet keltett.

A vakbélgyulladás veszélye elleni védekezés egyik hatásos módszere abban áll, hogy az ember a beleit hetenként legalább egyszer a természetes „Feenc József” keserűvizet — reggel éhgyomorra egy pohárral — alaposan kitisztítja. Kérdezze meg orvosát.

Uj: Graves: A ritka bélyeg. 274 lap, kötte 66 lei, Mary Borden: Rágalom, 262 lap, 66 lei, Kennedy: Veled vagy nélkül, 272 lap, kötte 66 lei. — Graves korábbi világsikerai: En Claudius, kötte, 178 lei, Claudius, az Isten, füve 158 lei, kötte 178 lei. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen új jegyzéket.

Hátfájás!

Azonnali enyhítésére kenje be óvatosan fájó testrészt Sloan's Linimenttel! Meglepi, milyen gyorsan hat a Sloan's Liniment. Atható és csillapító melege azonnali enyhíti a fájdalmakat, behatolva a szövetekbe.

Eppen ez a gyors hatás teszi Sloan's Linimentet a fájdalmak, zsábak, zúzódások és ficamodások elleni kedvelt gyógyszerre. Unalmas bedörzsölés, masszázis nélkül, egyszerűen óvatos bekenéssel gyorsan és kitűnő eredményt hoz.

FAJDALMAK
SZURÁSOK
FICAMODÁSOK
ZUZÓDÁSOK
GÖRCsök
MEREVSÉG
HÜLÉS
AZONNALI ENYHÜLÉS
bedörzsölés nélkül

Károly király szölobirtokot kapott ajándékba egy falutól. Bucurestiből jelentik: A híres Cotnari falu szölobirtokosai ajándékképpen szölobirtokot ajánlottak fel az uralkodónak. A király elfogadta az ajándékot és azt a jövő hónap folyamán veszi át. A borpincék kultúrájának átadása ünnepélyes keetek között fog megtörténni.

Orvosihir. Dr. Wertheimer Mendel szülész-nőgyógyász rendelőjét áthelyezte Calea Regele Ferdinand 25 szám alá. Bejárata a Str. Xenopol felől. Rendel. d. e. 11-12, d. u. 3-6.

Eterna villanykörtét okvetlenül próbálja ki, mert az Eterna sok fényt ad és kevés áramot fogyaszt.

Nincs különösebb hatása az amerikai gazdasági életre az újabb aranyemelésnek. Washingtonból jelentik: A Federal Reserve Bank jelentése szerint amit tegnap tettek közzé, a fokozott Európa-ba való aranyemelés csak igen kis mértékben befolyásolták a newyorki értéktőzsdét. Az aranyak első sorban Franciaországba való visszatérése csak a tavaszi természetellenes behozatal normális következményének tekinthető.

Gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyag-betegek szívesen isznak reggelként egy-egy pohár természetes „Feenc József” keserűvizet, mert annak hatása gyors és biztos, igen enye s ezért nagyon kellemes. Kérdezze meg orvosát.

Két élő halott. Ch-istiansen új könyve, kötte 66 lei. A sorozat (Athenaeum) előbbi kötetek: Borden: Rágalom 66 lei, Kennedy: Veled vagy nélkül 66 lei, Graves: A ritka bélyeg 66 lei. — Graves nagyszerű nagy könyvei: En Claudius kötte 178 lei, Claudius az Isten, füve 158, kötte 178 lei. — Kérjen Athenaeum új. jegyzéket Lepage-tól, Cluj. — Szállítás postán utánvétellel, pénzbekezdve por-tómentesen.

Lányi Viktor: Operakalauz II. kiadás. Száz opera ismertetése. Füve 106 lei, kötte 132 lei. Egyéb zenei könyvek: Falk: Mindentudó zenei zsebkönyv kötte 119 lei (füve leszáll. ár 27 lei). Falk: Liszt-B-eviárium füve 92 lei, kötte 119 lei (ideigl. leszáll. ár). Rövidesen megjelenik: Demény Dezső: Hangversenykalauz kötte 158 lei. — Rendelje meg előre. Postán utánvétellel küldi a könyveket Lepage Cluj. Kérjen teljes Rózsavölgyi jegyzéket Lepage-tól.

Kovács: A néma forradalom, füve 139 lei, kötte 158 lei, E-dei: Futóhomok, kötte 158 lei, Lajtor: Jaurés, a béke hőse, 33 lei, Lajtor: Dialektika 40 lei, Ilyés: Puszták népe füve 119 lei, kötte 158 lei, Szabó Tardó helyzet, füve 119 lei. Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérje az új önyvek jegyzékét.

Villamossági Zsebkönyv 1937, füve 116 lei, kötte 149 lei. Villamossági Zsebkönyv 1936, két kötet 231 lei, Villamossági Zsebkönyv 1935 kötte 132 lei. Molnár: Elektrotechnikai Zsebkönyv kötte 192 lei. Postán utánvétellel küldi Lepage Cluj. — Kérjen teljes szakjegyzéket.

Az izletes diéta szakácskönyve. Irta: Kovács I. országos diétikai konyhamester. Szak-orvosok által átnézve és ajánlva. Minden betegség és diéta számára kidolgozott receptekkel 191 lei Lepage-nál Cluj. Postán utánvétellel. — Kérje az új könyvek jegyzékét.

EGYESÜLETI ÉLET

A Zsidó Párt értesíti tagjait, hogy ma kedden este 9 órakor a St.oescu ucca 7/b szám alatti helységében rendes heti gyűlést tart.

Kerestetik
Criş, Daia-i környékre (jud. Târnava-mare) azonnali szállításra, franko rendelési hely, 200 vagon 2 mtr. hosszú, száraz hasáb tűzifa (bükök, tölgy, gyertyánfa). „Tűzifa” jellegre ajánlatokat Rudolf Mosse S. A., Bucuresti I, Bulv. Brătianu 22 továbbít.

ארטה כשר
bodegámat áthelyeztem a Str. Azilul de Noapte 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN (voit Bodega Postei, Bucuresti.)

Manelusen melléklettel
„BNÉ ASER”
בני אשר
Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve, Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó háznál nélkülözhetetlen, 30 lej bélyeg bekezdése ellenében, portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvvkereskedésében CLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak e könyvről

A DACIA SORSJEGYÁRUDA A BŐSÉG FORRÁSA

E sorsjegyaruda eddigi játékosai megértették e szavak értelmét, sőt érezték is azt nagy nyerevények formájában, amelyeket a DACIA sorsjegyarudától vettek fell.

Most új sorsjáték kezdődik. Ne teletjtsen el a DACIA sorsjegyarudához menni, hogy sorsjegyet vásároljon.

A 15. sorsjáték I. osztályának a húzása NOVEMBER 15-én

DACIA
Economia
Cluj, Piata Unirii 23.

Helyi cím:

szinnáz lángokban...
be. Elégett a szin...
Berkovics hur...
tásra kerül, amit...
fókák, táncok, aktu...
bőséges kabaré ka...
Slagere canek az...
sikerkült Chaplin...

színhelyén tett...
elgetéséről

megfogalmazott mo...
ezen a fürdőhelyen?
neleg forrásokért jó...
molyanok, mint az ad...
nekem a környék. Az...
magam arra, hogy

mondotta egyse...
tal a névus.
iskola van itt, amely...
tanulmányokra ké...
második fiamat, Har...

ánó?
gyobbik fiam, Aszfao...
főkös, szintén ideérke...
es...

A névus mindennapi...
elfoglaltsága
fogadtással, amely...
tették?

Mondhatom, megha...
Egyébként nemcsak az...
sz világ sokszennvel

vezést bonyolítom le,
Ezek Francia lapokat
emléki-átalmat írom.
gussal folytatott beszé...
zavonult volna, megen...
szegnézem a házat és a...
szobájának butorza...
amely tele volt etiopiai...
kal és térképekkel. Itt...
k azon idejűt, amit a

hétkor: kel, mihelyst...
ba megy, amelyet a...
adkozik. Ezután a csá...
társaságában regge...
ájában megy, amelyből...
hul. Délután sétakoci...
és a Fortis cukrász...
ott fogadestélyeket is

iszik alkoholt és egy...
ása mellett gondozza...
utazik, amikor ott dol...
emonia nélkül fogadja...
követték őt számtuze...

wisszavonult polgári é...
szitettek a család tag...

Weszi
dezes

RÉTI
G. MURES
SÉBEN
ELKERESI

